

وزارت معارف

معینیت انکشاف نصاب تعلیمی و تربیة معلم
ریاست عمومی انکشاف نصاب تعلیمی
و تألیف کتب درسی

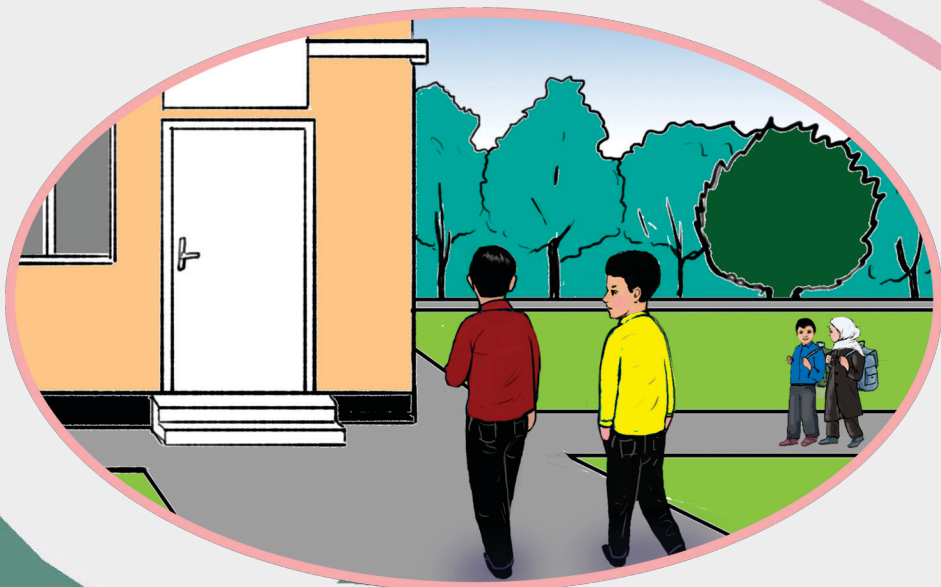
دری

صنف پنجم

برای مکاتب پشتو زبان

دری صنف پنجم

برای مکاتب پشتو زبان

سال چاپ: ۱۳۹۶ هـ ش

کتاب درسی مربوط وزارت معارف بوده، خرید و فروش آن جداً ممنوع

است، با متخلفین برخورد قانونی صورت می گیرد.

moe.curriculum@gmail.com

سرود ملی

دا عزت د هر افغان دی
هر بچی یې قهرمان دی
د بلوڅو د ازبکو
د ترکمنو د تاجکو
پامیریان، نورستانیان
هم ایماق، هم پشه پان
لکه لمر پر شنه آسمان
لکه زره وي جاویدان
وایو الله اکبر وایو الله اکبر

دا وطن افغانستان دی
کور د سولې کور د تورې
دا وطن د ټولو کور دی
د پښتون او هزاره وو
ورسره عرب، گوجر دي
براهوي دي، قزلباش دي
دا هیواد به تل ځلیري
په سینه کې د آسیا به
نوم د حق مودی رهبر

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وزارت معارف

معینیت انکشاف نصاب تعلیمی و تربیه معلم
ریاست عمومی انکشاف نصاب تعلیمی
و تألیف کتب درسی

دری

صنف پنجم

برای مکاتب پشتو زبان

سال چاپ: ۱۳۹۶ هـ. ش.

مؤلفان:

- مؤلف مریم منزہ کوهستانی آمر دیپارتمنت زبان و ادبیات دری .
- کبرا امین عضو دیپارتمنت دری .

ایدیت علمی و مسلکی

- مؤلف فرزانه شریف عضو علمی و مسلکی دیپارتمنت دری.

ایدیت زبانی

- مؤلف فرزانه شریف عضو علمی و مسلکی دیپارتمنت دری.

کمیتهٔ دینی و فرهنگی

- عنایت الله خلیل هدف عضو دیپارتمنت اسلامیات.
- حبیب الله راحل مشاور ریاست عمومی انکشاف نصاب تعلیمی و تألیف کتب درسی

کمیتهٔ نظارت

- دکتور اسد الله محقق معین انکشاف نصاب تعلیمی و تربیہ معلم.
- دکتور شیر علی ظریفی مسؤول پروژہ انکشاف نصاب تعلیمی
- دکتور محمد یوسف نیازی سرپرست رئیس عمومی انکشاف نصاب تعلیمی و تألیف کتب درسی

رسام: نادر علی یوسفی

کمپوز و دیزاین: حمید کریمی

تنظیم امور چاپ: محمد کبیر حقل رئیس نشرات و اطلاعات وزارت معارف.

بسم الله الرحمن الرحيم

پیام وزیر معارف

سپاس بیکران آفریدگاری را که انسان را در احسن تقویم آفرید و او را قدرت بیان بخشید و به زیور علم و اندیشه آراست و درود بی پایان بر پیامبر مکرم اسلام حضرت محمد مصطفی - صلی الله علیه وسلم - که معلم بزرگ انسانیت است و پیام آور رحمت و هدایت و روشنایی.

تعلیم و تربیت نقطه آغاز هر تحول و سنگ بنای توسعه در هر جامعه است. هدف اصلی تعلیم و تربیت به فعلیت رساندن نیروهای بالقوه انسان و شگوفا کردن استعدادهای درونی وی است.

کتاب درسی یکی از ارکان مهم در فرایند تعلیم و تربیت محسوب می شود که همگام با تحولات و پیشرفت های علمی نوین و مطابق با نیازمندی های جامعه تهیه و تألیف می گردد و باید دارای ظرفیت و ظرفیتی باشد که بتواند آموزه های دینی و اخلاقی را توأم با فرآورده های علوم جدید با میتوذهای نوین به شاگردان منتقل کند.

کتابی که اکنون در اختیار شما قرار دارد، بر اساس همین ویژه گی ها تهیه و تألیف شده است. سعی وزارت معارف همواره براین بوده که نصاب تعلیمی و کتب درسی معارف کشور، متکی بر مبانی تعلیم و تربیت اسلامی و حفظ هویت ملی، مطابق با معیارهای علمی و روش های تربیتی نوین بوده، استعدادهای دانش آموزان را در همه زمینه های اخلاقی و علمی شگوفا گرداند و قدرت تفکر، ابتکار و حس جستجوگری را در آنها تقویت بخشد. ترویج فرهنگ گفتگو و رواداری، تقویت حس وطن دوستی، مهربانی، گذشت و همبستگی از خواست های دیگر وزارت معارف است که باید در کتب درسی متبلور باشد.

کتاب های درسی بدون داشتن معلم خوب و مسلکی نمی تواند اهداف مورد نظر را بر آورده سازد. معلم یکی از ارکان مهم تعلیم و تربیت و مجری برنامه های آموزشی و تربیتی است. از معلمان و آموزگاران خوب، متعهد و دلسوز کشورم که ستیزه با سیاهی و نادانی را پیشه خود ساخته اند، صمیمانه آرزومندم که با تطبیق دقیق و مخلصانه نصاب تعلیمی، کودکان و جوانان میهن را بسوی فتح قله های رفیع دانش، اخلاق و معنویت رهنمون گردند.

کامیابی نظام آموزشی کشور بدون همکاری جدی مردم غیر ممکن است. ازین رو از همه اقشار و افراد ملت شریف افغانستان، بخصوص از خانواده ها و اولیای محترم شاگردان خواهشمندم که از هیچگونه همکاری در جهت تحقق اهداف معارف دریغ نورزند. همچنان از همه نویسندگان، دانشمندان، متخصصان تعلیم و تربیت و اولیای محترم شاگردان تقاضا می شود که با رایئه نظریات و پیشنهادات سالم و نقدهای سازنده خود وزارت معارف را در بهبود هر چه بیشتر کتاب های درسی همکاری نمایند.

لازم میدانم از تمام مؤلفان دانشمند و کارمندان اداری و فنی وزارت معارف که در تهیه، تألیف، طبع و توزیع این کتاب زحمت کشیده اند و از همه نهادهای ملی و بین المللی که در زمینه چاپ و توزیع کتب درسی همکاری نموده اند، قدردانی و تشکر نمایم.

در اخیر از خداوند منان استدعا دارم که به لطف بی پایان خود، ما را در تحقق آرمانهای مقدس معارف یاری رساند. إنه سمیع قریب مجیب.

دکتور اسدالله حنیف بلخی

وزیر معارف

فهرست عنوان‌ها

شماره درس	عنوان درس	ساعت درسی	صفحه
درس اول	خدای مهربان!	سه ساعت درسی	۱
درس دوم	پیامبر عزیز ما	سه ساعت درسی	۵
درس سوم	مکتب	سه ساعت درسی	۹
درس چهارم	کتاب و کتابخانه	سه ساعت درسی	۱۳
درس پنجم	همکاری در صنف	سه ساعت درسی	۱۷
درس ششم	میله گل سرخ	سه ساعت درسی	۲۱
درس هفتم	اخلاق خوب	سه ساعت درسی	۲۵
درس هشتم	چگونه باید غذا بخوریم؟	سه ساعت درسی	۲۹
درس نهم	مراعات نوبت	سه ساعت درسی	۳۳
درس دهم	رسامی	سه ساعت درسی	۳۷
درس یازدهم	پدر	سه ساعت درسی	۴۱
درس دوازدهم	مادر	سه ساعت درسی	۴۳
درس سیزدهم	راستی و صداقت	سه ساعت درسی	۴۷
درس چهاردهم	صلح	سه ساعت درسی	۵۱
درس پانزدهم	حکایت	سه ساعت درسی	۵۵
درس شانزدهم	قاری عبدالله	سه ساعت درسی	۵۹
درس هفدهم	صحت ثروت است	سه ساعت درسی	۶۳
درس هژدهم	آتش در جنگل	سه ساعت درسی	۶۷

شماره درس	عنوان درس	ساعت درسی	صفحه
درس نهم	نصایح بزرگان	سه ساعت درسی	۷۱
درس بیستم	عید قربان	سه ساعت درسی	۷۵
درس بیست و یکم	کابل	سه ساعت درسی	۷۹
درس بیست و دوم	بزرگشی	سه ساعت درسی	۸۳
درس بیست و سوم	بوریا باف	سه ساعت درسی	۸۷
درس بیست و چهارم	چیستان	سه ساعت درسی	۹۱
درس بیست و پنجم	ترحم بر حیوانها	سه ساعت درسی	۹۵
درس بیست و ششم	ترانه	سه ساعت درسی	۹۹
درس بیست و هفتم	اتحاد	سه ساعت درسی	۱۰۲
درس بیست و هشتم	رسمها و ترانههای مردمی	سه ساعت درسی	۱۰۴

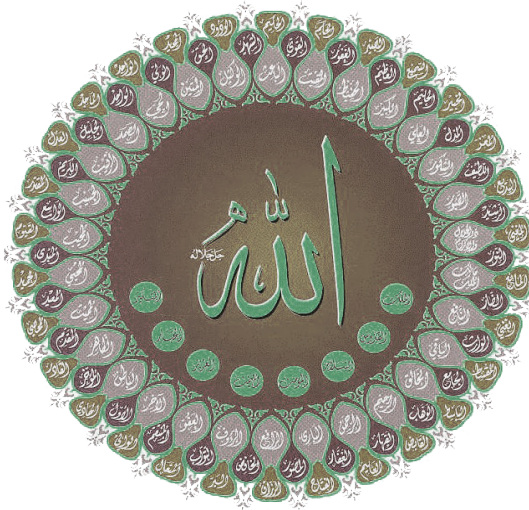

خدای مهربان!

شاگردان متن درس را بخوانند، بنویسند و به قدرت و عظمت خداوند جَلَّ جَلَالُهُ هر چه بیشتر

باورمند گردند.

پرسش‌ها

۱- آیا می‌دانید که جهان را کی آفریده است؟

۲- نعمت‌هایی را که خداوند جَلَّ جَلَالُهُ به ما بخشیده است، نام بگیرید.

ای نام تو بهترین سر آغاز بی نام تو نامه کی کنم باز

خدای خوب و مهربان! می‌دانم که یکتا و یگانه‌ای، شریک

و مانند نداری؛ به من عقل و هوش بخشیده‌ای تا خوب و بد را

تمییز کنم؛ قدرت گپ‌زدن داده‌ای؛ چشم بخشیده‌ای تا بینم و

گوش داده‌ای تا بشنوم.

باور دارم که هیچ موجودی چون تو بر من مهربان نیست.

از تو سپاس گزارم و شکر تو را به جا می‌آورم.

خدای بزرگ! مرا هدایت کن تا به راه راست بروم و علم و

دانش بیاموزم؛ تا سعادت دنیا و آخرت نصیبم گردد.

خدای خوب و مهربان خدای این زمین و آسمان

خدای سبزه و چمن خدای گل‌های یاسمن

بخوان و بنویس

متن درس را با معلم گرامی یکجا تکرار کنید.

متن درس را به نوبت با آواز بلند بخوانید.

از حرف‌های زیر کلمه ساخته، روی تخته بنویسید.

پ، ی، ا، م خ، و، ب

ه، و، ش ت، و، ا، ن، ا

کلمه‌های «مهربان، بهترین و خداوند» را به حرف‌ها تجزیه کنید.

بشنو و بگو

متن درس را که معلم گرامی می‌خواند، با دقت بشنوید.

محاوَرهٔ زیر را دو دو نفر تمرین کنید.

احمد از مکتب به خانه آمد و به خواهرش بنفشه سلام داد؛ بنفشه از او پرسید: امروز در مکتب چه خواندی؟

احمد: درس کتاب دری را که در بارهٔ خداوند ﷻ است خواندیم.

بنفشه: درس امروز ماهم در مورد خداوند ﷻ بود.

احمد: پس می‌دانی چرا خداوند ﷻ را عبادت می‌کنیم؟

بنفشه: بلی، به خاطری که خداوند ﷻ ما و تمام دنیا را پیدا کرده است و جز او کسی لایق عبادت نیست.

احمد: چگونه می‌توانم شکر نعمت‌های خداوند ﷻ را به جا آورم؟

بنفشه: ما وقتی عبادت می‌کنیم، شکر نعمت‌های خداوند ﷻ را به جا می‌آوریم.

احمد: آفرین خواهر خوبم! درس را بسیار خوب یاد گرفته‌ای.

لغت‌ها

شماره	لغت	معنا	شماره	لغت	معنا
۱	تمییز	فرق کردن، تفکیک کردن	۲	سپاس گزار	شکر گزار

متن درس را در کتابچه‌های خود رونویس کنید و زیر حرف‌های (ا)،

چ، گ) خط بکشید.

پیامبر عزیز ما

شاگردان متن درس را درست بخوانند، بنویسند و پیرامون شخصیت حضرت محمد صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ آگاهی بیشتر به دست آرند.

پرسش‌ها

۱. پیامبر بزرگ اسلام چه نام دارد؟
۲. آیا می‌دانید کدام کتاب آسمانی به حضرت محمد صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فرستاده شده است؟

نام پیامبر گرامی ما حضرت محمد صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ است؛ وی در شهر مکه به دنیا آمد، نام پدرش عبدالله بود و نام مادرش آمنه، او بسیار امانت‌دار و درست‌کار بود، به همین دلیل به پیامبر ما «محمد امین» می‌گفتند؛ ما مسلمانان پیامبر خود را دوست داریم، به او احترام می‌گذاریم و از کارنامه‌های وی پیروی می‌کنیم.

بخوان و بنویس

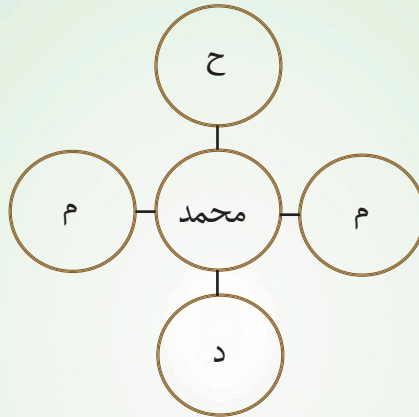
متن درس را بعد از معلم گرامی تکرار کنید.

کلمه‌هایی را که حرف «پ» در آن‌ها به کار رفته است، از روی متن در کتابچه‌های

خود بیرون نویس کنید.

ابتدا کلمه نوشته شده (محمد) را به حرف‌ها تجزیه کنید؛ بعد برای هر حرف، دو

واژه روی تخته بنویسید.

نام تصویرهای زیر را در کتابچه‌های خود بنویسید.

بشنو و بگو

به خوانش متن درس با دقت گوش فرا دهید.

حضرت محمد ﷺ را چرا امین می گفتند؟

کدام کتاب آسمانی به حضرت محمد ﷺ نازل شده است؟

محاورة زیر را تمرین کنید:

بهار از حامد پرسید: می دانی پیامبر گرامی ما چه نام دارد؟

حامد: پیامبر ما حضرت محمد ﷺ نام دارد.

بهار: حامد جان! نام مادر پیامبر ما را می دانی؟

حامد: بلی، نام مادر پیامبر ما بی بی آمنه است.

بهار: حضرت محمد ﷺ در کجا به دنیا آمده است؟

حامد: او در شهر مکه به دنیا آمده است.

بهار: چرا حضرت محمد ﷺ را امین می گفتند؟

حامد: چون حضرت محمد ﷺ صادق، امانت دار و درست کار بود.

بهار: از معلومات خوبت سپاس گزارم.

لغت‌ها

شماره	لغت	معنا
۱	پیامبر	کسی که پیغام را ببرد.
۲	درست کار	راست کار
۳	امین	امانت دار
۴	پیروی	فرمان برداری

کلمه‌های (پیامبر، محمد و مکه) را به حرف‌ها تجزیه کرده، در

کتابچه‌های خود بنویسید.

مکتب

هدف شاگردان متن درس را بخوانند، بنویسند و به فراگیری مهارت های زبان علاقه مند گردند.

پرسش‌ها

۱. در رسم بالا چه می بینید؟
۲. در مکتب چه را یاد می گیریم؟

ما هر روز به مکتب می رویم، در آنجا خواندن، نوشتن، علم و ادب را می آموزیم؛ با بسیاری از شاگردان دوست شده ایم و با هم یکجا درس می خوانیم.

مکتبما جای قشنگ است

کتاب ما رنگ به رنگ است

باغچهٔ مکتبما پر از گلاب است

جویچه‌های صاف و پر آب است

اگر که درس خوان شویم

به جسم خود جان شویم

رازق «رویین»

بخوان و بنویس

متن درس را با معلم گرامی یکجا بخوانید. 🌸

متن درس را با آواز بلند و به نوبت بخوانید. 🌸

با توجه به متن درس بیت‌های زیر را تکمیل کنید و در کتابچه‌های تان بنویسید. 🌸

مکتبما جای است. ما رنگ به رنگ است

باغچهٔ مکتبما پر از است جویچه‌های صاف و است

از حرف‌های (م، ک، ت، ب)، (ب، ا، غ، چ، ه) و (ق، ش، ن، گ) واژه‌های با 🌸

معنا ساخته، روی تخته بنویسید.

🌈 نام آنچه را در تصویرها می بینید روی تخته بنویسید.

بشنو و بگو

🌈 ما چرا به مکتب می رویم؟

🌈 در مکتب با کی ها آشنا می شویم؟

🌈 درس خواندن چه ارزش دارد؟

🌈 **محاوَرهٔ زیر را دو دو نفر در صنف تمرین کنید.**

سهراب: رفتن ما به مکتب چه فایده دارد؟

آرش: در مکتب مطالب نو را یاد می گیریم و با دوستان جدید آشنا می شویم.

سهراب: شما در مکتب چند مضمون می خوانید؟

آرش: ما در صنف پنجم مضمون دری، پشتو، دنیات، ریاضی و ... را می خوانیم

سهراب: در مکتب شما چه ها وجود دارد؟

آرش: مکتب ما باغچهٔ سرسبز دارد و در آن درختان و گل های رنگارنگ وجود دارد.

سهراب: شما به محیط مکتب خود توجه دارید؟

آرش: بلی ما به محیط مکتب خود توجه داریم و از گل‌های آن نگهداری می‌کنیم.

لغت‌ها

شماره	لغت	معنا
۱	قشنگ	زیبا
۲	جسم	بدن
۳	جان	روح
۴	گلاب	نام گل

شعر را در کتابچه‌های خود رونویس نموده، حفظ کنید.

کتاب و کتابخانه

شاگردان متن درس را بخوانند، بنویسند و به مطالعه علاقه‌مند شوند.

پرسی‌ها

۱. در رسم چه می‌بینید؟

۲. مطالعه کدام نوع کتاب‌ها را بیشتر دوست دارید؟

فاطمه دختر با هوش و درس‌خوان است. او روزی کتاب

می‌خواند که دوستش رابعه به دیدنش آمد. از او پرسید: چه

می خوانی؟ فاطمه پاسخ داد: دیروز یک کتاب را از کتابخانهٔ مکتب به دست آوردم، آن را می خوانم. دوست دارم در وقت بیکاری علاوه بر کتابهای درسی، کتابهای قصه، داستان، شعر و معلومات عمومی را هم بخوانم؛ زیرا مطالعه در زنده گی انسانها اهمیت فراوان دارد و آگاهی ما را بیشتر می سازد. رابعه گفت: من هم می خواهم کم کم با مطالعه عادت کنم. از کجا می توانم کتاب به دست آرم؟ فاطمه پاسخ داد: کتابها را می توانی از کتابخانه های عامه، کتابخانهٔ مکتب و برخی کتابخانه های شخصی دوستان خود به دست آوری. رابعه از معلومات فاطمه خوش شده، از او سپاس گزاری نمود.

بخوان و بنویس

متن درس را بعد از معلم گرامی تکرار کنید.

متن درس را خاموشانه بخوانید.

متن درس را با آواز بلند به نوبت بخوانید.

جمله‌های زیر را در کتابچه‌های خود نوشته آن‌ها را با استفاده از واژه‌های داخل

چوکات تکمیل کنید.

خوانده،

فاطمه،

اخبار،

می‌خوانند

۱- کتاب می‌خواند.

۲- رابعه خواند.

۳- احمد و محمود مجله

۴- دیروز سوسن درس بود.

واژه‌های (کتابخانه، سپاس گزار و معلومات) را تجزیه نموده، روی تخته بنویسید؛

مانند: گوناگون گو- نا- گون

جمله‌های زیر را با کلمه‌های داخل چوکات تکمیل کرده بخوانید.

خواندم

خواند

خواندی

خواندند

او کتاب

من کتاب...

تو کتاب...

آن‌ها کتاب...

بشنو و بگو

فاطمه مصروف چه کار بود؟

کی به دیدن فاطمه آمد؟

فاطمه چرا کتاب‌های گوناگون را مطالعه می‌کند؟

🌸 محاورهٔ زیر را در صنف تمرین کنید:

احمد: محمد چه را می‌خوانی؟

محمد: یک مطلب را از مجله می‌خوانم.

احمد: در بارهٔ چیست؟

محمد: در بارهٔ ارزش مطالعه.

احمد: به به، چقدر خوب! می‌شود بلند بخوانی تا من هم بشنوم؟

محمد: بلی، چرا نه، مطالعهٔ کتاب‌های گوناگون برای انسان فایدهٔ زیاد دارد. سطح دانش او را بلند می‌برد و در مورد موضوعات مختلف معلومات حاصل می‌کند با مطالعه ذخیرهٔ واژه‌ها را در ذهن بیشتر می‌سازد. مطالعه به انسان کمک می‌کند تا راه بهتر زنده‌گی کردن را یاد بگیرد؛ پس برای هر انسان لازم است تا همیشه خود را به مطالعه عادت داده؛ همه روزه مدتی از وقت خود را صرف مطالعه نماید.

لغت‌ها

شماره	لغت	معنا
۱	باهوش	هوشیار، آگاه
۲	گوناگون	قسما قسم

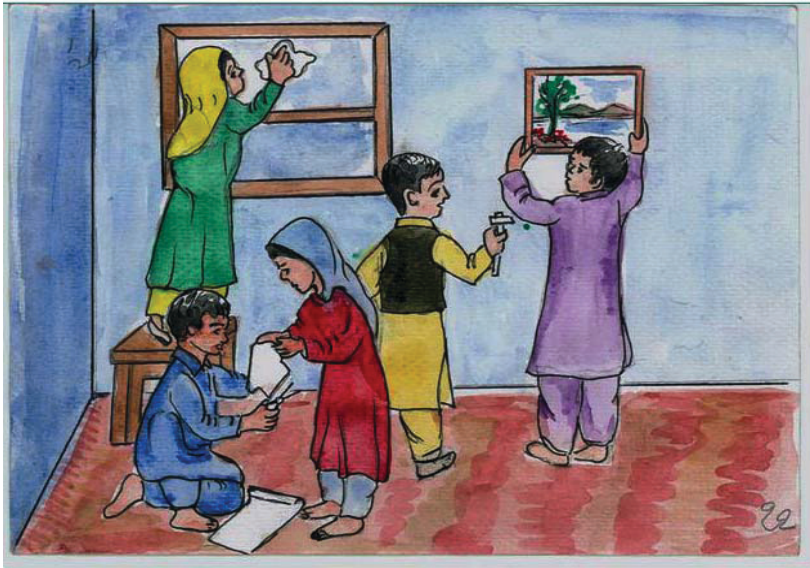
واژه‌های (کتاب، کتابخانه و مطالعه) را در جمله‌های مناسب به کار

برده، در کتابچه‌های خود بنویسید.

همکاری در صنف

شاگردان درس را بخوانند، بنویسند و در مورد اهمیت همکاری و کارهای باهمی معلومات به دست آرند.

پرسش‌ها

۱. در رسم بالا چه می‌بینید؟
۲. چگونه می‌توان یک صنف درسی پاک داشت؟
۳. کی تا حال در تنظیم صنف سهم گرفته است؟

امروز خالد از همه زودتر به صنف آمد؛ کلکین‌ها را باز کرد تا هوای تازه داخل اتاق شود؛ میزها و چوکی‌ها را منظم ساخت. کاغذهای بیکاره را از روی صنف جمع کرده، در باطله

دانی انداخت. تخته را پاک کرد. تباشیر و تخته پاک را در جای آن گذاشت. وقتی معلم صاحب به صنف آمد از کار خالد بسیار خوش شد و شاگردان دیگر را هم به همکاری در صنف تشویق نمود.

بخوان و بنویس

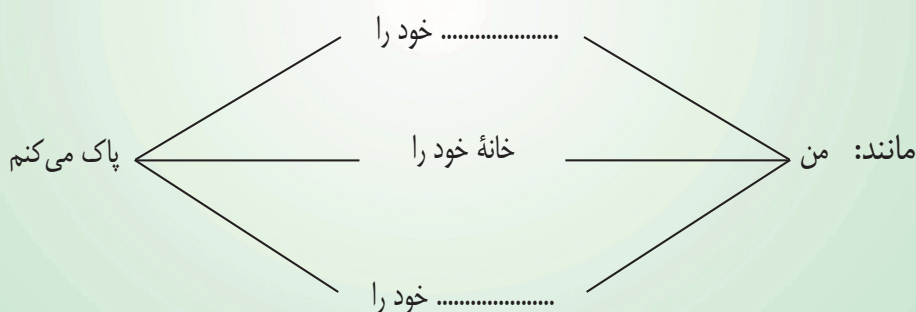

درس را خاموشانه بخوانید.

درس را بعد از معلم گرامی تکرار کنید.

متن درس را به نوبت با آواز بلند بخوانید.

جمله‌های زیر را در کتابچه‌های خود بنویسید و بعد آن‌ها را با استفاده از کلمه‌های (مکتب، صنف و خانه) تکمیل کنید.

کلمه‌های (باطله دانی، تباشیر و تخته پاک) را روی تخته بنویسید.

سه سطر متن درس را در کتابچه‌های تان املا بنویسید.

🌸 کی زود تر از همه به صنف آمده بود؟

🌸 معلم چرا خالد را تشویق کرد؟

🌸 به نظر شما کار خالد چه نوع کاری بود و چرا؟

🌸 **محاورة زیر را در صنف تمرین کنید.**

معلم از شاگردان پرسید: امروز صنف تان بسیار منظم است کی صنف را پاک و تمیز ساخته است؟

شاگردان پاسخ دادند: خالد.

معلم: خالد جان! امروز وقت آمده بودی؟

خالد: بلی.

معلم: چرا وقت آمده بودی؟

خالد: به خاطر این که صنف را تنظیم و پاک کنم.

معلم: خوب، پس بگو چه کردی؟

خالد: کلکین‌ها را باز کردم و میز و چوکی‌ها را منظم ساختم؛ بعد تخته را پاک کرده،

تابشیر و تخته پاک را در جای آن گذاشتم.

معلم: آفرین پسر! امروز کارهای خوبی را انجام داده‌ای؛ بعد از این تمام همصنفی

هایت باید مانند تو در پاک‌ی و نظافت صنف سه‌م بگیرند.

خالد: تشکر از تشویق شما.

لغت‌ها

شماره	لغت	معنا
۱	همکاری	باهم کار کردن
۲	تشویق	آفرین گفتن
۳	تمیز	پاک، پاکیزه

شاگردان عزیز، درس جدید را در کتابچه‌های خود رو نویس کنید.

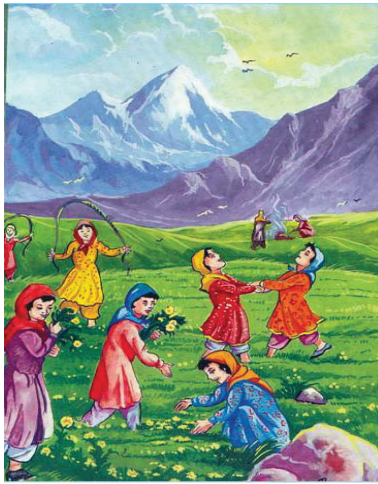

میله گل سرخ

شاگردان درس را درست بخوانند، بنویسند، پیرامون میله‌های سنتی و فرهنگی

کشور آگاهی حاصل کنند.

پرسش‌ها

۱. آیا می‌دانید فصل بهار بعد از کدام فصل می‌آید؟
۲. میله گل سرخ در کدام فصل برگزار می‌گردد؟
۳. مردم ما در میله گل سرخ چه می‌کنند؟

روز اول سال را که اولین روز بهار است، نوروز می‌گویند. در

کشور ما این روز را خجسته می‌دانند و میله می‌گیرند.

در بعضی از ولایت‌ها به خصوص در ولایت بلخ میله‌یی را به نام

گل سرخ بر گزار می کنند.

در این روز مردم خوشی می کنند، لباس پاک می پوشند و

برای میله بالای تپه ها و یا به باغ ها می روند و آمدن بهار را

مبارکباد می گویند.

در نوروز دهقانان به خاطر زیبایی و سر سبزی قریه ها و

شهرها نهال شانی می کنند، سایر مردم ما نیز در نهال شانی و

سر سبزی شهر، کوچه و ده خود حصه می گیرند.

بخوان و بنویس

درس را خاموشانه بخوانید.

متن درس را بعد از معلم محترم تکرار کنید.

متن درس را با آواز بلند و به نوبت بخوانید.

متضاد کلمه‌های زیر را از چوکات انتخاب کنید و روی تخته بنویسید.

شب	۱- خوشی
غم	۲- پاک
کتیف	۳- روز

ضد معنای کلمه‌های زیر را پیدا کرده در کتابچه‌های خود بنویسید.

۱- خجسته ۲- زیبا

۳- می‌کنند..... ۴- سرسبز

بشنو و بگو

مفهوم درس را به نوبت بگویید.

روز اول سال را چه می‌نامند؟

در روز اول سال دهقانان چه می‌کنند؟

مردم ما در اول سال به کجا می‌روند؟

محاورة زیر را دو نفر در صنف تمرین کنند.

جمشید از یمما پرسید: روز اول سال مربوط کدام فصل است؟

یما: روز اول سال مربوط فصل بهار است.

جمشید: در نوروز کدام میله برپا می‌شود؟

یما: در نوروز میله گل سرخ برپا می‌شود.

جمشید: در این روز مردم چه می‌کنند؟

یما: در این روز مردم به سرسبزی محیط خود کار میکنند، نهال شانی می‌کنند.

جمشید: اطفال در این روز چه می‌کنند؟

یما: لباس پاک می‌پوشند و برای میله بالای تپه‌ها و یا به باغ‌ها می‌روند.

لغت‌ها

شماره	لغت	معنا
۱	خجسته	نیک
۲	میله	گردش و تفریح
۳	نوروز	روز اول سال
۴	سایر	همه

واژه‌های (نوروز، سرسبز، بهار و نهال) را در جمله به کار برده، در

کتابچه‌های خود بنویسید.

اخلاق خوب

شاگردان درس را درست بخوانند، بنویسند، در باره اخلاق خوب آگاهی بیشتر

به دست آرند.

پرسش‌ها

۱. در رسم چه می‌بینید؟
۲. اخلاق خوب چه را می‌گویند؟
۳. ما در برابر فقرا و اشخاص نادار چه رویه بی‌داشته باشیم؟

ما باید همیشه بکوشیم تا برای داشتن زنده‌گی بهتر اخلاق خوب را جزء رفتار خود سازیم. اخلاق خوب شامل کارهایی؛ چون: امانت‌داری، درست‌کاری، احترام به بزرگان، شفقت به

کودکان، فرمان برداری از پدر و مادر، گذشت، تحمل، وفا به عهد، خبر گیری از بیماران و غیره می باشد.

انسانی که دارای اخلاق نیکو باشد همه او را دوست می دارند.

در بین مردم از عزت و حرمت زیاد برخوردار می باشد و برای خود، خانواده و مردم مفید واقع می شود.

بخوان و بنویس

متن درس را خاموشانه بخوانید.

متن درس را به نوبت با آواز بلند بخوانید.

از حرف‌های زیر کلمه‌های معنا دار ساخته روی تخته بنویسید.

ا، خ، ل، ا، ق ر، ا، س، ت، ک، ا، ر، ی.....

ش، ف، ق، ت گ، ذ، ش، ت.....

واژه‌های (نیک، خوب، تحمل و احترام) را در جمله‌های مناسب به کار برده، در

کتابچه‌های خود بنویسید.

🌸 اخلاق خوب یعنی چه؟

🌸 داشتن روش و رفتار نیک در زنده‌گی چه ارزش دارد؟

🌸 هرگاه ما اخلاق نیک را جزء رفتار خود سازیم چه فایده دارد؟

🌸 **محاورة زیر را در صنف تمرین کنید.**

ناصر به نادر گفت: دیروز پیرمردی را دیدم که بار گرانی را با خود می برد. بار را از پیش او گرفتم و تا نزدیک خانه اش بردم، او خیلی خوشحال شد و مرا دعا کرد.

نادر: کار نیکی انجام دادی که نشان دهنده اخلاق نیک تو است.

ناصر: این یک کار کوچک بود آیا می‌تواند شامل اخلاق نیک شود؟

نادر: بلی دوست عزیز، رفتار خوب، امانت‌داری و راستکاری همه شامل اخلاق نیک اند.

ناصر: دیگر کدام کارها شامل اخلاق نیک اند؟

نادر: احترام به بزرگان، شفقت بر کودکان، گذشت، تحمل، وفا به عهد و کمک به

بیچاره گان همه شامل اخلاق نیک می باشند.

ناصر: تشکر برادرم، من دوست دارم این کارها را جزء رفتار روزانه خود بسازم.

نادر: انسان دانا باید این گونه روش را اختیار کند.

لغت‌ها

شماره	لغت	معنا
۱	شفقت	مهربانی
۲	رفتار	روش، طرز
۳	تحمل	برده باری
۴	فرمان برداری	اطاعت، امر و فرمانی را اجرا کردن
۵	حرمت	آبرو، ارزش، احترام
۶	عهد	پیمان، وعده

متن درس را در کتابچه‌های خود رونویس کنید.

چگونه باید غذا بخوریم؟

شاگردان متن درس را بخوانند، بنویسند و پیرامون آداب غذا خوردن معلومات

به دست آرند.

پرسش‌ها

۱. در رسم چه می‌بینید؟
۲. پیش از خوردن غذا چه باید کنیم؟
۳. بعد از خوردن غذا باید چه بگوییم؟

دیروز معلم صاحب برای ما، در باره اینکه چگونه باید غذا

بخوریم گفت:

پیش از خوردن غذا باید دست‌های خود را بشوییم.

در آغاز خوردن غذا ((بسم الله الرحمن الرحيم)) بگوییم.

لقمه خود را خُرد بگیریم و خوب بجویم.

لقمه را از پیش روی خود بگیریم.

غذا را باید داغ نخوریم.

در وقت غذا خوردن به طرف لقمه دیگران نبینیم.

وقتی غذا در دهن ما باشد با کسی گپ نزیم.

بعد از خوردن غذا خداوند را شکر بگوییم.

بخوان و بنویس

متن درس را خاموشانه بخوانید. 🌸

متن درس را با آواز بلند بخوانید. 🌸

واژه‌های (غذا، خوردن، چگونه و داغ) را هجا کنید. 🌸

به گونهٔ مثال: غذا _____ غ + ذا

کلمه‌هایی را که در متن درس انجام کار را نشان می‌دهند، بیرون‌نویس کنید؛ به 🌸

گونهٔ مثال: بگوییم، _____،

🌸 کلمه‌های (لقمه، دست‌ها و دهن) را روی تخته املا بنویسید.

🌸 به تصویرها نگاه کنید نام هر کدام آن را روی تخته بنویسید.

بشنو و بگو

🌸 کدام نکته‌ها را در وقت غذا خوردن باید در نظر بگیریم؟

🌸 وقتی چیزی در دهن ما باشد، چرا گپ نزنیم؟

🌸 **محاورةٔ زیر را در صنف تمرین کنید:**

لیمه: مینه تو چه می‌خوری؟

مینه: من غذا می‌خورم.

لیمه: آیا دست‌هایت را شستی؟

مینه: بلی، دست‌هایم را با آب پاک و صابون شستم.

لیمه: آفرین! خوردن غذا دارای آدابی است که باید رعایت شود.

مینه: کدام آداب باید در غذا خوردن رعایت شود؟

لیمه: لقمه را باید خرد بگیریم و خوب بجویم.

- غذا را باید داغ نخوریم.

لیمه: تشکر دوست خوبم که برایم معلومات دادید.

لغت‌ها

شماره	لغت	معنا
۱	شکر	سپاس گفتن به خاطر نعمت‌های خداوند ﷻ
۲	غذا	خوردنی
۳	چگونه	چه قسم

سه سطر متن درس را در کتابچه‌های تان بنویسید.

مراعات نوبت

شاگردان متن درس را درست بخوانند، بنویسند بدانند که رعایت نکردن نوبت

کار ناپسند است.

پرسش‌ها

۱. در تصویر چه می‌بینید؟

۳. هنگام گرفتن نان از نانوايي، آب از نل، بالا شدن به سرويس حق اوليت بايد

برای کی داده شود؟

تهمينه برای گرفتن نان به نانوايي رفت؛ در نانوايي ازدحام زياد

بود؛ چندین نفر پيشتر در صف ايستاده بودند. او در صف ايستاده

شد؛ تعداد ديگري هم آمدند و هر کدام به نوبت پشت سر تهمينه

ایستاده شدند. هر کسی به نوبت نان می گرفت و می رفت تا نوبت به تهمینه رسید؛ در این هنگام یک نفر که تازه از راه رسیده بود پیش آمد و خواست قبل از تهمینه نان بگیرد، تهمینه ناراحت شد و گفت: بخشید آقا، نوبت من است.

آن شخص گفت: من کار دارم و صبر کرده نمی توانم.

تهمینه گفت: من هم کار دارم، مکتب می روم ناوقت می شود.

شخص تازه وارد وقتی دید که تهمینه درست می گوید از کاری که انجام داده بود پوزش خواست و به آخر صف رفت تا نوبتش برسد.

بخوان و بنویس

متن درس را خاموشانه بخوانید.

واژه‌های زیر را به نوبت هجا کنید و روی تخته بنویسید.

نانوایی ————— نان - وا - یی

تهمینه ————— -

نوبت ————— -.....

منتظر ————— -

واژه‌هایی را که نام اشیاء، اشخاص و یا مکان را نشان می‌دهند از متن درس بیرون‌نویس کنید.

جمله‌های زیر را با کلمه‌های داخل چوکات تکمیل کنید.

کن
کنند
میکنم

- من نوبت را در هر جا رعایت

- تو هم نوبت را مراعات

- آن‌ها نیز باید نوبت را رعایت

بشنو و بگو

درس امروز در مورد چه بود؟

چرا باید نوبت رعایت شود؟

کی از نانوایی نان می‌گرفت؟

چرا تهمینه به نوبت ایستاده بود؟

• مردی که تازه از راه رسیده بود چه می خواست؟

• تهمینه به مرد تازه وارد چه گفت؟

• جمله ها را با تصویر ارتباط داده بخوانید.

- آن نانوايي است. ←

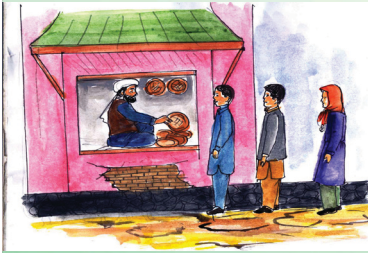

- آن دختر تهمينه است. ←

- تهمينه در وقت گرفتن نان نوبت را رعايت مي کند.

- بي نوبتي کار ناپسند است.

لغت‌ها

شماره	لغت	معنا
۱	ازدحام	انبوه جمعیت، نفوس زیاد
۲	صف	قطار
۳	صبر	تحمل، برد باری
۴	مکان	جای

برای کلمه‌های «نوبت و مراعات» در کتابچه‌های خود دو جمله

بنویسید.

هنر رسامی

شاگردان متن درس را درست بخوانند، بنویسند در مورد هنر رسامی معلومات

به دست آرند.

پرسش‌ها

۱. در تصویر چه می‌بینید؟
۲. شما کدام هنر را بیشتر دوست دارید؟
۳. تا حال چه چیزهایی را رسم کرده‌اید؟

یک روز پدرم گفت: دوست دارم یکی از فرزندانم هنرمند

شود.

من گفتم: پدر جان من می‌خواهم رسام شوم و کوشش

می‌کنم نقاشی را نیز یاد بگیرم.

پدرم گفت: آفرین! پس آن گاه ما نیز یک هنر مند در خانواده
خود خواهیم داشت.

من گفتم: پدرجان! آیا رسامی هم هنر است؟ او پاسخ داد:
بلی، رسامی، نقاشی، سفالگری، عکاسی و سینماگری همه هنر
اند.

از پدرم پرسیدم: برای اینکه رسام خوبی شوم چه باید
کنم؟

پدرم گفت: «فرزندم یک رسام باید خوب فکر کند، با دقت
به همه چیز نگاه کند، به کارش عشق و علاقه داشته باشد سعی
و تلاش کند، تا بتواند موفق شود.»

بخوان و بنویس

متن درس را بعد از معلم تکرار کنید.

متن درس را با آواز بلند به نوبت بخوانید.

کلمه‌هایی که اسم را نشان می‌دهند از متن درس دریافت نموده روی تخته بنویسید.

هنری را که دوست دارید در کتابچه‌های خود بنویسید.

بشنو و بگو

مفهوم درس را بیان کنید.

محاورة زیر را دو دو نفر تمرین کنید.

فریده از تواب پرسید: به کدام هنر علاقه داری؟

تواب: به هنر رسامی و نقاشی زیاد علاقه دارم.

فریده: نقاش از کدام وسایل کار می‌گیرد؟

تواب: از برس، انواع رنگ، پارچه‌های مخصوص نقاشی، سه پایه و غیره.

فریده: خیلی خوب، این هنر خیلی عالی و ماندگار است.

تواب: ممنون دوست خوبم، خودت کدام هنر را دوست داری؟

فریده: من هم بیشتر هنر رسامی را دوست دارم.

تواب: رسام از کدام وسایل استفاده می‌کند؟

فریده: در هنر رسامی بیشتر از پنسل و کاغذهای مخصوص رسامی کار گرفته

می‌شود.

تواب: تا حال چه چیزها را رسم کرده ای؟

فریده: نقشهٔ افغانستان، بیرق افغانستان و یک منظرهٔ بالاحصار کابل را رسامی کرده‌ام که در دیوار دهلیز مکتب ما نصب است.

تواب: به به! چقدر خوب، کاش روزی برسد که کارهای من نیز تکمیل شود و در هنر خود موفق شوم.

فریده: برادر خوبم هر چه بیشتر تلاش کنی زود تر به هدف می‌رسی ان شاءالله.

لغت‌ها

شماره	لغت	معنا
۱	فرزند	اولاد، پسر یا دختر
۲	رسام	کسی که رسم می‌کشد
۳	نقاش	کسی که نقاشی می‌کند
۴	سفالگر	کسی که از گل چیزهایی می‌سازد
۵	سینماگر	کسی که در سینما کار می‌کند
۶	هنرمند	دارای هنر

واژه‌های جدید را با معنای آن‌ها در کتابچه‌های خود نوشته و حفظ

کنید.

پدر

شاگردان متن درس را درست بخوانند، بنویسند و در مورد مقام پدر آگاهی

حاصل کنند.

پرسش‌ها

۱ آیا می‌دانید پدر برای ما چقدر زحمت می‌کشد؟ بیان کنید.

۲ به نظر شما چگونه می‌توانیم حق پدر و مادر خود را ادا کنیم؟

پدرم ای پدر شیرینم	سوی تو شام و سحر می بینم
قصه گفتی ز گل و باغ و بهار	قصه از آب روان جوی و کنار
حرف حرف توبه من پندی شد	تا لبم باز به لبخندی شد
راحت زنده گیی ام از تو بود	بخت و پاینده گی ام از تو بود
گل ز گفتار تو می ریزد و من	می شوم باغ سخن رنگ چمن
دوست می دارم ای مایه عمر	دوست می دارم ای سایه عمر

رویین

بخوان و بنویس

- متن درس را خاموشانه بخوانید.
- متن را بعد از معلم گرامی تکرار کنید.
- متن را با آواز بلند به نوبت بخوانید.
- کلمه‌های پدر، شیرین، شام، سحر، زنده‌گی و پاینده‌گی را به هجاها تجزیه کنید؛ مثال: پ - در
- بیت‌های زیر را با واژه‌های مناسب تکمیل کنید:

پدرم ای شیرینم سوی شام و می بینم
 قصه گفتی ز گل و باغ قصه از روان جوی و کنار

بشنو و بگو

کی برای آسایش زنده‌گی ما کار و زحمت می‌کشد؟

مفهوم شعری را که خواندید بیان کنید.

محاورة زیر را در صنف تمرین کنید.

لیمه به دیوه گفت: می‌دانی پدر چه قدر برای ما زحمت می‌کشد؟
 دیوه: بلی لیمه جان، پدر برای این که ما راحت زنده‌گی کنیم شب و روز کار می‌کند و زحمت می‌کشد.

لیمه: بر علاوه آن که در بیرون کار می‌کند در پرورش و آموزش ما نیز کوشش می‌کند.
 دیوه: بلی پدر و مادر همراه ما درس می‌خوانند و ما را تشویق می‌کنند.
 لیمه: باید پدر و مادر خود را احترام کنیم، آن‌ها برای آسایش زنده‌گی ما از هیچ کاری دریغ نمی‌کنند.

دیوه: بلی دقیق گفتی، ما چه باید بکنیم تا پدر و مادر ما از ما خوش و راضی باشند؟
 لیمه: ما باید زیاد کوشش کنیم درس بخوانیم، آن‌ها را احترام کنیم، تا زحمت آن‌ها به هدر نرود.

لغت‌ها

شماره	لغت	معنا	شماره	لغت	معنا
۱	سحر	صبح	۴	مایه	اصل، بنیاد
۲	پند	نصیحت	۵	کنار	گوشه
۳	پاینده	جاودان، همیشه			

چهار بیت شعر را در کتابچه‌های خود رونویس کنید.

مادر

شاگردان متن درس را درست بخوانند، بنویسند و پیرامون مقام مادر آگاهی

حاصل کنند.

پرسش‌ها

۱. آیا می‌دانید مادر برای ما چه زحمتهایی کشیده است؟

۲. به نظر شما چگونه می‌توان حق مادر را ادا کرد؟

بود مادر حیات جاودانی

بود مادر فروغ زنده گانی

کند با من همیشه مهربانی

پرستار دل غم پرور من

مادر، آن موجود مهربان و با عاطفه است که برای آسایش ما

از تمام آسایش خود می‌گذرد. مادر، نخستین کلمه‌یی است که ما به زبان می‌آوریم. اوست که شب‌ها بیدار می‌ماند و با دست‌های مهربانش گهوارهٔ کودکش را می‌جنباند تا کودکش آرام و آسوده بخوابد. مادر، نخستین معلمی است که به ما درس زنده‌گی می‌آموزاند و ما را پرورش و تربیت می‌کند؛ چنانکه پیامبر گرامی اسلام فرموده اند: بهشت زیر پای مادران است؛ پس برماست که برای رضایت خداوند جَلَّ جَلَالُهُ و حقوقی که مادر بالای ما دارد تا زنده استیم حرمت و احترام او را نگهداشته و فداکاری‌هایش را فراموش نکنیم و همیشه در خدمت مادر خود باشیم.

بخوان و بنویس!

متن درس را بعد از معلم گرامی تکرار کنید.

متن درس را با آواز بلند بخوانید.

واژه‌های زیر را به بخش‌ها تجزیه کنید و روی تخته بنویسید.

مانند: پسر = پ + سر - فروغ

- مادر - نخستین

- عاطفه - آسایش

- گهواره - مادران

- فداکاری - مهربان

برای حرف‌های (پ، ژ، چ، گ) یک یک واژه بسازید و در کتابچه‌های خود

بنویسید.

بشنو و بگو

کی مفهوم درس را گفته می‌تواند؟

چگونه می‌توانیم حقوق مادر خود را ادا کنیم؟

محاورة زیر را در صنف تمرین کنید.

فرخنده به مژده گفت: می‌دانی چرا گفته اند: بهشت زیر پای مادران است؟

مژده: بلی، برای اینکه مادر در پرورش ما زحمت زیادی می‌کشد.

فرخنده: راستی که فداکاری و محبت مادر بی پایان است.

مژده: هر قدر برای مادران خود خدمت کنیم، هنوز هم نمی‌توانیم حق آن‌ها را ادا نماییم.

فرخنده: بلی، راست می‌گویی مادر با یک دست گهواره و با دست دیگرش جهان را می‌جنباند.

مژده: هر فرزند باید تلاش کند تا رضایت مادر و پدر خود را به دست بیاورد و در پیروی دست آن‌ها را بگیرد.

لغت‌ها

شماره	لغت	معنا
۱	مهربان	بامهر، بامحبت
۲	آسایش	آسوده گی، راحتی
۳	آسوده	آرام، راحت
۴	حرمت	احترام، شکوه
۵	فروغ	روشنی، پرتو

شاگردان عزیز، از کلمه‌های (مادر، اطاعت، آسایش و حرمت) جمله‌های

کوتاه بسازید و در کتابچه‌های خود بنویسید.

راستی و صداقت

شاگردان متن درس را درست بخوانند، بنویسند و پیرامون راستی و صداقت آگاهی حاصل کنند.

پرسش‌ها

۱. در تصویر چه می‌بینید؟

۲. آیا در باره صداقت چیزی می‌دانید؟ بیان کنید.

فرامرز ساعت تفریح در باغچهٔ مکتب قدم می‌زد. او از باغچهٔ مکتب یک ساعت قیمتی یافت و از همصنفان خود پرسید: ساعت از کیست؟ هیچ کس پاسخ نداد و صاحب ساعت پیدا نشد. او ساعت را به سر معلم مکتب سپرد. فردای آن روز وقتی که صاحب ساعت پیدا شد؛ بعد از گفتن نشانی، آن را از

سر معلم گرفت.

سر معلم مکتب از فرامرز به خاطر صداقت و راستی او سپاس‌گزاری نمود و تمام شاگردان از کار او خوش شدند؛ خودش نیز از این که کار نیکی انجام داده بود احساس خرسندی می‌کرد.

بخوان و بنویس

- متن درس را خاموشانه بخوانید و کلمه‌هایی را که نمی‌دانید بیرون نویس کنید.
- متن درس را به نوبت و با آواز بلند بخوانید.
- جمله‌های زیر را مرتب ساخته روی تخته بنویسید.
- پاسخ، نداد، پیدا، و، ساعت، هیچ، کس، صاحب، نشد.
- شاگردان، و، تمام، خوش، از، کار، راضی، او، بودند.
- جمله (او از باغچه مکتب یک ساعت قیمتی یافت) را در کتابچه‌های تان املا بنویسید.
- از کلمه‌های زیر با اضافه کردن پسوند چه کلمه‌های نو بسازید.

مثال: باغ + چه ← باغچه

..... ← + تاق

..... ← + شاخ

..... ← + بیل

درسی را که خواندید در مورد چه بود؟

صداقت و راستی در زنده‌گی ما چه ارزش دارد؟

مجاوزهٔ زیر را در صنف تمرین کنید.

عمر از عایشه پرسید: صداقت و راستی یعنی چه؟

عایشه: صداقت و راستی هر دو به یک معنا است؛ یعنی در هر کار باید صداقت داشته

باشیم تا رضای خداوند جل جلاله را حاصل کنیم.

عمر: دیروز پسر عمه ام فرامرز از مکتب یک ساعت قیمتی یافت و آن را به صاحبش

سپرد.

عایشه: بلی، چون ساعت را دوباره به صاحبش سپرد؛ این خود صداقت است.

عمر: سر معلم مکتب او را تشویق کرده، از او تشکر نمود.

عایشه: در واقع فرامرز یک پسر صادق و درست کار است.

عمر: بلی، همصنفانش نیز از کار او خوش بودند.

عایشه: صداقت و راست کاری هم اعتبار خود انسان را بلند می‌برد و هم دیگران

بالای شخص صادق اعتماد می‌کنند و از صداقت و راست کاری او پیروی می‌نمایند.

لغت‌ها

شماره	لغت	معنا
۱	باغچه	باغ کوچک
۲	صداقت	راستی
۳	خرسند	شاد، خوش و خوشحال
۴	سپاس‌گزاری	شکرگزاری، تشکر

واژه‌های «ساعت، صداقت، راستی و قیمتی» را در جمله‌های مناسب

به کار برده در کتابچه‌های تان بنویسید.

صلح

شاگردان متن درس را درست بخوانند، بنویسند و در مورد ارزش و اهمیت صلح آگاهی حاصل کنند.

پرسی‌ها

۱. در مورد صلح چه می‌دانید؟
۲. هرگاه در یک کشور صلح وجود نداشته باشد باعث چه می‌شود؟

ای کبوترهای صلح و دوستی!

با دوبال خود چه‌ها آورده‌اید؟

مهر و آزادی و شور و خنده را

تا کجا در قلب‌ها پرورده‌اید؟

پرزنان در آسمان بیکران
 می‌روید آن جا که جنگ و محنت است
 تا رسانید این پیام گرم را
 کای بشر! خون ریختن‌ها وحشت است
 از فراز کوهساران بلند
 می‌دهد فرزند این کشور پیام
 ای کبوترهای صلح و دوستی
 بر همه خلق جهان از ما سلام
 (رویین)

بخوان و بنویس

- شعر را با معلم خود یکجا تکرار کنید. 🌸
- یک یک نفر شعر را با آواز بلند و به نوبت بخوانید. 🌸
- بیت‌های زیر را در کتابچه‌های خود تکمیل کنید: 🌸
- ای های و دوستی! با دو خود چه‌ها آورده اید؟
- از فراز بلند می‌دهد این پیام
- در مورد صلح یک، یک جمله در کتابچه‌های تان بنویسید. 🌸

بشنو و بگو

به خوانش شعر با دقت گوش دهید.

مفهوم شعر را به نوبت بیان کنید.

معنای بیت‌های زیر را بگویید:

پرزنان در آسمان بی‌کران
تا رسانید این پیام گرم را
می‌روید آنجا که جنگ و محنت است
کای بشر! خون ریختن‌ها وحشت است

محاورة زیر را در صنف تمرین کنید.

اسما: می‌دانی صلح یعنی چه؟

مروه: بلی، صلح به معنای آشتی و سازش است. بدون صلح زنده‌گی بسیار دشوار

می‌باشد.

اسما: اگر صلح باشد این همه خشونت و ناامنی از بین خواهد رفت؟

مروه: بلی، اگر صلح وجود داشته باشد، می‌توانیم با خاطر آسوده درس بخوانیم، کار

کنیم و زنده‌گی خوب داشته باشیم.

اسما: ای کاش صلح در سراسر کشور به میان آید تا هیچ انسانی از جنگ و محنت

رنج نبرد!

مروه: خواهرم، خداوند عز و جل بزرگ است که در کشور ما و سراسر جهان صلح را

بیاورد.

لغت‌ها

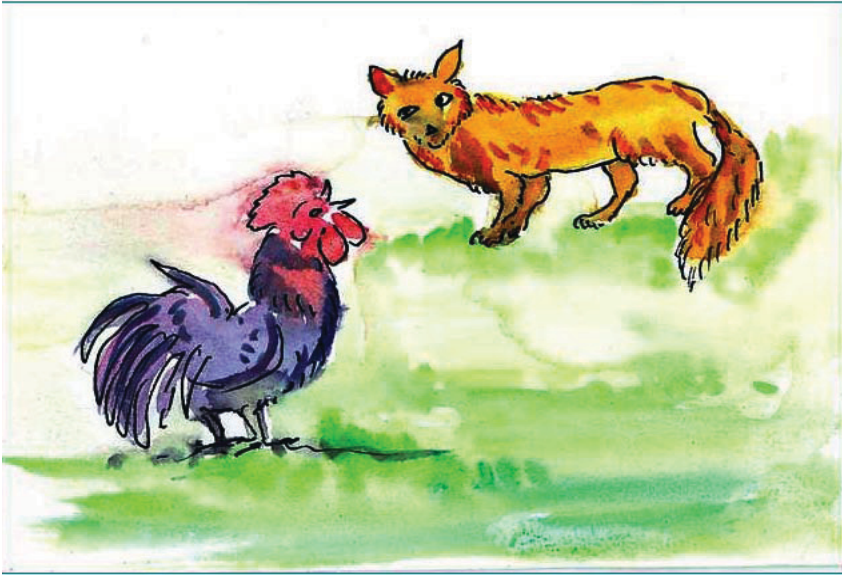
شماره	لغت	معنا
۱	پیام	پیغام، خبر
۲	بیکران	بی پایان
۳	محنت	سختی، رنج
۴	مهر	محبت
۵	وحشت	ترس
۶	خلق	مردم
۷	جهان	دنیا
۸	کای	که ای

واژه‌های جدید را در کتابچه‌های خود بنویسید و شعر را حفظ کنید.

حکایت

متن درس را بخوانند، بنویسند و مفهوم حکایت را بدانند.

پرسش‌ها

۱. در تصویر کدام حیوان‌ها را می‌بینید؟
 ۲. آیا روباه را دیده‌اید؟
 ۳. اگر شما به کدام مشکل مواجه شوید چه می‌کنید؟
- بود نبود یک روباه بود. این روباه با آنکه خیلی حيله گر و مکار بود؛ بسیار هوشیار نیز بود. روزی از یک ده می‌گذشت که خروس فربه و قشنگی را دید. پیش رفت و با هزار حيله سلام داد و گفت: خروس خوش صدای من آیا تو هم مثل پدرت خوش

آواز استی؟! او که بسیار خوش آواز بود.

خروس خوش باور گفت: حالا بشنو و قضاوت کن که من چطور می‌خوانم آیا مانند پدرم می‌خوانم؟ بعد چشمه‌هایش را بست و بانگ بلندی سر داد: قو، قو، قو...! روباه برجست و خروس را بر دهن گرفت و فرار کرد. سگ‌های ده او را دیدند و از دنبالش دویدند. خروس که به اشتباه خود پی برده و نادم بود. چاره‌ی بی به‌رهایی خود می‌سنجید. از زرنگی کار گرفت و به روباه گفت: اگر می‌خواهی از چنگال این گرگان رها شوی برایشان بگو این خروس را از ده شما نگرفته‌ام.

روباه مکار فریب خورد و تا دهان باز کرد خروس پر زنان از دهانش بیرون جست و بالای درخت پرید.

روباه با ناامیدی به خروس نگاه کرد، و در راه خود روان

شد.

بخوان و بنویس

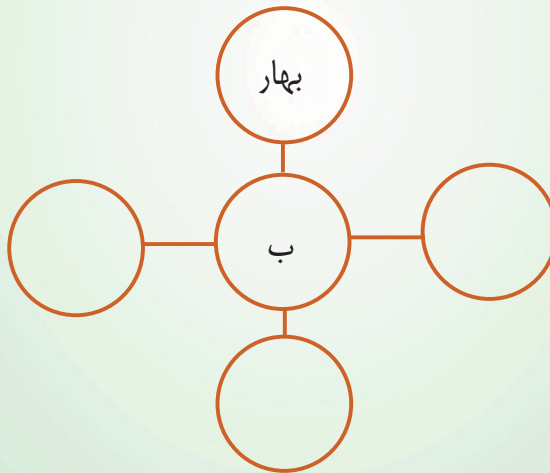
متن درس را خاموشانه بخوانید.

متن درس را بعد از معلم خود تکرار کنید.

متضاد کلمه‌های زیر را روی تخته بنویسید و آن‌ها را با هم وصل کنید.

بود	- زشت
زیبا	- راستی
فریب	- اشتباه
درست	- نبود

مانند واژه زیر چند واژه بنویسید که با حرف (ب) آغاز شده باشد.

بشنو و بگو

حکایتی را که خواندید به همصنفان خود بگویید.

از حکایت روباه و خروس چه یاد گرفتید؟

محاورة زیر را تمرین کنید.

زیبا: السلام علیکم زینب جان خوب استی ان شاءالله؟

زینب: علیکم السلام زیبا جان تشکر می‌کنم خودت خوب استی؟

زیبا: تشکر زنده باشی من خوب استم.

زیبا: از تو یک سوال دارم هر گاه به کدام مشکل مواجه شوی چه می‌کنی؟

زینب: اول خوب فکر می‌کنم که مشکل چه است و بعد راه حل آن را پیدا کرده مشکل را حل می‌سازم.

زیبا: امروز درس ما حکایت روباه و خروس بود. خروس بیچاره اول متوجه نبود که در دام می‌افتد. و به حرف روباه گوش داد.

زینب: چه قدر جالب بعد چه شد؟

زیبا: بعد متوجه اشتباه خود شد و برای نجات خود راه حل پیدا کرد و خود را از دست روباه نجات داد.

زینب: می‌توانی حکایت را برایم مکمل بگویی؟

زیبا: بلی، و حکایت را برای زینب قصه کرد.

زینب: درس خوبی بود، هرگاه با مشکل مواجه شدیم برای آن باید راه حل درست پیدا کنیم.

لغت‌ها

شماره	لغت	معنا
۱	حیله	مکر و فریب
۲	قشنگ	زیبا، مقبول
۳	اشتباه	نادرست
۴	زرنگ	هوشیار

اگر همچو حکایت‌هایی را یاد دارید، آن را برای همصنفان خود

قصه کنید.

قاری عبدالله

خواندن، نوشتن، فراگیری واژه‌های ساده و مرکب و آگاهی پیرامون شخصیت

ادبی قاری عبدالله.

پرسش‌ها

۱. نام چند شاعر زبان فارسی دری را گفته می‌توانید؟

قاری عبدالله در سال ۱۲۴۷ هـ خورشیدی در شهر کابل چشم به جهان گشود. پدرش قطب‌الدین نام داشت و از دانشمندان وقت خود بود. قاری عبدالله علم و دانش را از پدرش و استادان بزرگ آن

زمان فراگرفت. از او کتاب‌های درسی، آثار علمی و تحقیقی و اشعار فراوان برجا مانده است، که همه از ارزش ویژه علمی و ادبی برخوردار است. قاری عبدالله از نخستین معلمان لیسه حبیبیه کابل؛ همچنان از نخستین کسانی است که در تألیف کتاب‌های درسی مکتب سهم داشته است. نظر به دانش و فعالیت‌هایی که داشته در سال ۱۳۱۳ خورشیدی لقب ملک الشعراء افغانستان را گرفت.

نمونه کلام:

یک برگ گل نمانده به گلشن بهار کو

رفته ست آبروی چمن آبشار کو

امروز مردمان همه در خواب غفلت اند

غیر از ستاره، دیده شب زنده دار کو

بخوان و بنویس

متن درس را خاموشانه بخوانید.

متن درس را به نوبت با آواز بلند بخوانید.

جمله‌های زیر را با استفاده از کلمه‌های داخل چوکات تکمیل کنید.

من
او
آنها

..... درس می‌خواند.

..... درس می‌خوانم.

..... درس خواندند.

بشنو و بگو

قاری عبدالله کی بود؟

قاری عبدالله چه نوع آثار از خود بر جا گذاشته است؟

مفهوم بیت پایان متن را بیان کنید.

محاورة زیر را تمرین کنید.

پروین از پروانه پرسید:

سوانح چند شاعر در کتاب دری شما آمده است؟

فاطمه: سال قبل در کتاب دری ما سوانح یک شاعر آمده بود.

فاطمه: کدام شاعر؟

پروین: قاری عبدالله.

فاطمه: قاری عبدالله کدام آثار را از خود بر جا گذاشته است؟

پروین: او از اولین کسانی است که کتاب‌های درسی نوشته است و آثار علمی و

تحقیقی زیادی از خود بر جا گذاشته است.

فاطمه: بسیار خوب! به قاری عبدالله کدام لقب داده شد؟

پروین: لقب ملک الشعرا برایش داده شده است.

لغت‌ها

شماره	لغت	معنا
۱	دانشمند	صاحب دانش
۲	غفلت	بی خبری
۳	نخستین	اولین
۴	گلشن	باغ گل
۵	سهم	حصه

واژه‌های «دانشمند، معلم و گلشن» را در جمله‌های مناسب به کار

برده، در کتابچه‌های خود بنویسید.

صحت ثروت است

شاگردان متن درس را بخوانند، بنویسند و به اهمیت تندرستی و سلامتی پی

ببرند.

پرسش‌ها

۱. آیا می‌دانید چه چیزها سبب به وجود آمدن مرض می‌شود؟
۲. به نظر شما میوه‌ها چگونه باید شسته شوند؟

نزدیک مکتب ما چند دکان خوراکی فروشی هست. در آنجا

انواع خوراکی فروخته می‌شود. بعضی از شاگردان که تقسیم

اوقات منظم ندارند، در خانه غذا خورده نمی‌توانند. آن‌ها از دکان‌ها چپس، پفک، بسکویت و میوه می‌خرند و می‌خورند. گاه‌گاهی میوه‌ها را ناشسته می‌خورند و نمی‌دانند که خوردن غذاهای روی بازار به چه اندازه مضر است.

همصنفی ما حمید میوه را ناشسته خورده بود و روز امتحان ناگهان مریض شد.

ما با معلم خود به دیدنش رفتیم. معلم صاحب به حمید گفت: ای کاش میوه را قبل از خوردن با آب پاک می‌شستی تا مریض نمی‌شدی. بعد از این متوجه صحت خود باش؛ زیرا صحت ثروت است. حمید وقتی صحت یافت به مکتب آمد و با خود عهد کرد که هرگز چیزهای روی بازار و میوه‌های ناشسته را نخورد و متوجه تندرستی و سلامتی خود باشد.

بخوان و بنویس

متن درس را بعد از معلم تکرار کنید.

متن درس را به نوبت با آواز بلند بخوانید.

جاهای خالی را در جمله‌های زیر تکمیل نموده، در کتابچه‌های خود بنویسید.

نزدیک..... ما چند دکان..... هست.

بعضی از..... کهمنظم ندارند.

از آن دکان‌ها چپس.....، بسکویت و میوه

میوه‌ها را نخورید.

بشنو و بگو

حمید چرا مریض شد؟

معلم به حمید چه گفت؟

چرا بعضی از شاگردان مکتب، خوراکی‌های روی بازار را می‌خورند؟

جمله‌ها را در صنف دو، دو نفر تمرین کنید.

- من میوه را شسته می‌خورم.

* من میوه خوردم.

- تو میوه را شسته می‌خوری.

* تو میوه خوردی.

- شما میوه را شسته می‌خورید.

* شما غذا خوردید.

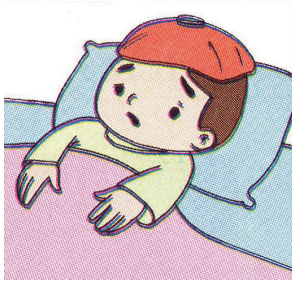
- آن‌ها میوه را شسته می‌خورند.

* آن‌ها غذا خوردند.

در گروه‌ها راجع به تندرستی و صحت بحث کنید.

🌈 تصویرهای زیر را با هم ارتباط داده در مورد آن به نوبت یک یک جمله بگویید.

لغت‌ها

شماره	لغت	معنا
۱	تندرستی	سلامتی، صحت مندی
۲	کلورین	مادهٔ کیمیایی برای پاک سازی ترکاری، آب و میوه
۳	ثروت	دارایی
۴	گاه گاه	وقت به وقت

واژه‌های «صحت، ثروت و کلورین» را در جمله‌های مناسب به کار

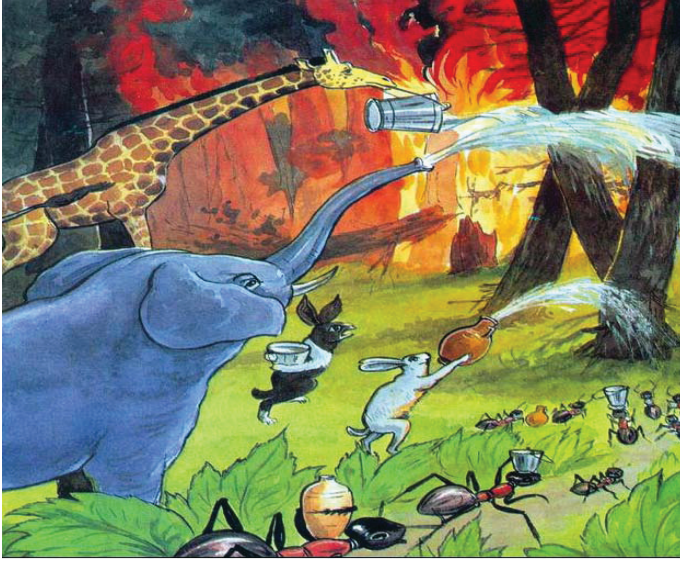
برده، در کتابچه‌های خود بنویسید.

آتش در جنگل

شاگردان متن درس را بخوانند، بنویسند، جمع بندی اسمها و تقویت اراده در

برابر سختی‌ها را بیاموزند.

پرسی‌ها

۱. در رسم چه می‌بینید؟

۲. به تصویر نگاه کرده، در باره آنچه می‌دانید بیان کنید؟

روزی در یک جنگل بزرگ آتش سوزی صورت گرفت،

حیوان‌های مختلفی در آن جنگل زنده‌گی می‌کردند. تمام حیوان‌ها

با دیدن آتش پا به فرار گذاشتند؛ ولی مورچه‌ها فرار نکردند؛

چون آن‌ها مطمئن بودند اگر آتش نزدیک شود به داخل زمین

پناه می‌برند.

فیل از مورچه یی پرسید: شما نمی‌روید؟ مورچه گفت: نه، ما می‌خواهیم آتش را خاموش سازیم. سخن مورچه بالای فیل تأثیر کرد و برای همه حیوان‌ها گفت: باید همه با هم آتش را خاموش کنیم، تمام حیوان‌ها گپ فیل را قبول کرده، از دریا آب آوردند و بالای آتش انداختند، تا اینکه آتش خاموش شد و خانه‌های آن‌ها نسوخت. فیل از همت مورچه‌ها به دیگر حیوان‌ها قصه کرد، تمام حیوان‌های جنگل از مورچه‌ها تشکر و قدر دانی کردند.

بخوان و بنویس

متن درس را خاموشانه بخوانید.

متن درس را به نوبت با آواز بلند بخوانید.

واژه‌های زیر را با «ها» جمع ببندید و در کتابچه‌های خود بنویسید.

مانند: گل + ها = گل‌ها

= + قلم

= + کتاب

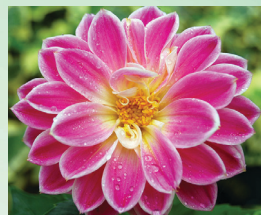
= + چوکی

= + تخته

= + میز

به تصویرها نگاه کنید و نام هر کدام را با اساس شماره روی تخته بنویسید؛ مثال:

۱- گل ۲- چوکی

از متن درس، اسمهایی را که بیشتر از یک چیز را نشان می‌دهند، دریافت و

بیرون نویس کنید.

مانند: حیوان‌ها

بخوان و بگو

مفهوم قصه‌ی را که خواندید بیان کنید.

چرا مورچه‌ها نخواستند فرار کنند؟

فیل به حیوان‌های دیگر، چه گفت؟

آیا مورچه‌ها یا فیل به تنهایی آتش را خاموش کرده می‌توانستند؟

چه چیز باعث شد تا آتش سوزی خاموش گردد؟

🌸 محاوره زیر را دو دو نفر تمرین کنید.

عثمان: السلام علیکم....

زینب: علیکم السلام....

عثمان: امروز در کوچه ما همه گی مصروف پاک کاری بودند.

زینب: واه چه کار خوبی! تو چرا اشتراک نکردی؟

عثمان: من خسته بودم.

زینب: اگر سهم می گرفتی کار خوبی می شد؛ زیرا در کار دسته جمعی خیر و برکت

است از طرف دیگر محیط ما پاک و صفا می شد.

عثمان: راست گفتم من می روم و با همسایه ها در پاک کاری کوچه سهم می گیرم.

زینب: تشکر که حرفم را شنیدی. زنده گی با همی نیاز به کار مشترک و دسته جمعی

دارد.

لغت‌ها

شماره	لغت	معنا
۱	مطمئن	آسوده خاطر
۲	فرار	گریز

متن درس را در کتابچه های خود بنویسید.

نصایح بزرگان

متن درس را بخوانند، بنویسند، کلمه‌های مفرد و جمع را فراگرفته به شنیدن هدف
نصایح بزرگان علاقه مند شده از آن‌ها در زنده‌گی استفاده کنند.

پرسی‌ها

۱. آیا تا به حال کسی به شما قصه یا افسانه گفته است؟

۲. کی‌ها به شما نصیحت می‌کنند؟

در یکی از شب‌های زمستان با تمام اعضای خانواده در

چهار طرف صندلی نشسته بودیم. مادر کلانم که همیشه برای

ما افسانه‌های شیرین قدیمی را می‌گفت، به ما چنین نصیحت

کرد و گفت: فرزندانم، بزرگان چیزهایی را که تجربه کرده اند در گفته‌های کوتاه به ما به میراث گذاشته اند، ما باید آن گفته‌های کوتاه را که نتیجهٔ تجربه‌های زنده‌گی آنها است در زنده‌گی خود عملی سازیم؛ در ادامه مادرکلان چنین گفت:

هیچ‌گاه دروغ نگویند؛ زیرا دروغ گفتن باعث شرمندگی می‌شود.

در غیاب کسی در باره اش سخن بد نگویند و غیبت نکنید.

- در راه رفتن از بزرگان پیشتر نروید.

- با بزرگتر از خود مزاح نکنید.

- کار امروز را به فردا مگذارید.

🌸 کی به شما قصه می گوید؟

🌸 مادر کلان به نواسه‌های خود چه گفت؟

🌸 چرا مادر کلان به نواسه‌های خود گفت که هیچ‌گاه دروغ نگویند؟

🌸 **محاوَرهٔ زیر را در صنف تمرین کنید.**

بهار به مروه گفت: مادر کلانم همیشه ما را نصیحت می‌کند.

مروه: مادر کلانت به شما چه می‌گوید؟

بهار: او می‌گوید، در نبودن کسی در باره اش سخن بد نگویند و غیبت نکنید.

مروه: بلی مادر کلان من هم چنین گفته بود؛ زیرا غیبت کردن کار زشتی است و

انسان را داخل گناه می‌سازد.

مروه: مادر کلانم به ما گفت با بزرگان شوخی نکنید؛ زیرا به آن‌ها بی‌احترامی

می‌شود.

بهار: سخنان بزرگان بسیار مفید است، باید آن را با دقت بشنویم و به آن عمل

کنیم.

مروه: بلی دوست خوبم، من دوست دارم همیشه سخنان و نصایح بزرگان را در

زنده‌گی ام عملی سازم.

لغت‌ها

شماره	لغت	معنا
۱	نصیحت	پند
۲	فرزندان	اولادها (پسران و دختران)
۳	غیبت	در غیاب کسی بدگویی کردن
۴	مزاح	شوخی
۵	فقیر	نادار، بیچاره
۶	غفلت	بی خبری

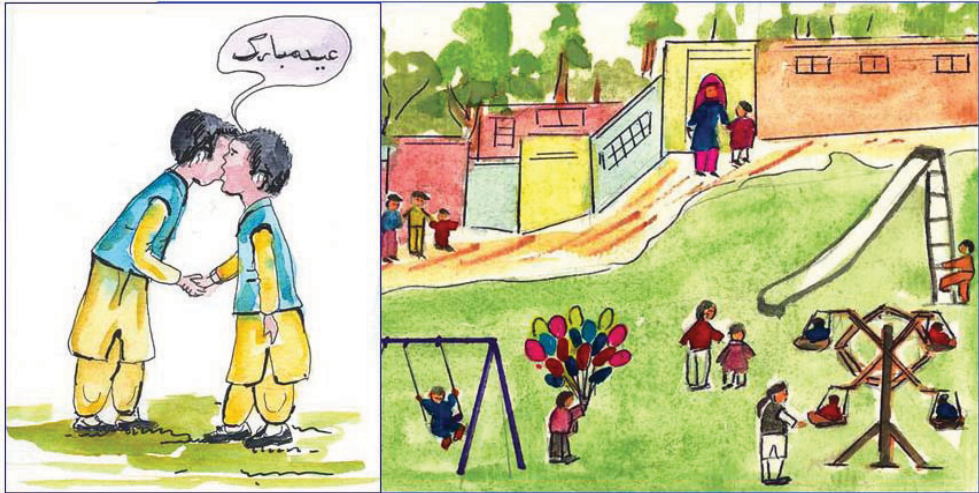
چهار شماره از نصایح بزرگان را به انتخاب خود در کتابچه‌های تان

بنویسید.

عید قربان

شاگردان متن درس را بخوانند، بنویسند، جمع بندی اسم‌های مفرد را فرا گرفته در مورد عید قربان آگاهی حاصل کنند.

پرسی‌ها

۱. آیا می‌دانید در یک سال چند عید می‌آید؟
۲. در مورد عید قربان چه می‌دانید؟

عید قربان یکی از عید های دینی مسلمانان است. این عید از دوره حضرت ابراهیم علیه السلام برجا مانده است. عید قربان سه روز است که بعد از ادای مراسم حج آغاز می‌شود. در این عید مسلمانانی که توان مالی دارند یک حیوان حلال؛ مانند: گوسفند،

بز، گاو یا شتر را قربانی کرده، گوشت آن را خیرات می‌کنند. مسلمانان در این روز لباس نو می‌پوشند، به دیدن دوستان و خویشاوندان خود می‌روند و عید مبارکی می‌کنند. در روزهای عید مردم برای مهمانان انواع شیرینی و کله‌جه‌های مزه دار آماده می‌کنند. مسلمانان کوشش می‌کنند تا اگر از کسی ناراحت و یا قهر باشند در این روز آشتی کنند و کینه و کدورت را به دوستی، محبت، صلح و صفا تبدیل کنند. تمام مسلمانان دنیا این روزها را جشن می‌گیرند و به خوشی تجلیل می‌کنند.

بخوان و بنویس

متن درس را با دقت خاموشانه بخوانید.

متن درس را با آواز بلند بخوانید.

از بین واژه‌ها اسم‌هایی را روی تخته بنویسید که بیشتر از یک چیز را نشان می‌دهند.

«گل‌ها، قلم‌ها، کتاب، دختران، پسران، خواهر، برادر، مادران، ستاره، مهتاب، آب، شمع‌ها، کتابچه‌ها»

سه سطر متن درس را در کتابچه‌های خود املا بنویسید.

بشنو و بگو

در مورد عید قربان چه می‌دانید؟ بیان کنید.

شما در روز های عید کدام کارها را انجام می‌دهید؟

محاورة زیر را دو دو نفر در صنف تمرین کنید.

عمر: السلام علیکم عثمان جان!

عثمان: علیکم السلام عمر جان

عمر: کجا می‌روی؟

عثمان: بازار می‌روم تا برای عید میوه خریداری کنم.

عمر: بسیار خوب چند روز به عید مانده است؟

عثمان: امروز نهم ماه ذوالحجه عرفه است و روز دهم ذو الحجه اول عید قربان

است.

عمر: آیا در این عید قربانی می‌کنید؟

عثمان: بلی، می‌خواهیم یک گوسفند قربانی کنیم.

عثمان: شما هم قربانی می‌کنید؟

عمر: بلی، ما هم قربانی می‌کنیم.

عثمان: برای عید چه برنامه داری؟

عمر: روز اول بعد از نماز عید قربانی می‌کنیم.

عثمان: ماهم روز اول قربانی می‌کنیم، بعد به دیدن دوستان به عید مبارکی می‌رویم.

عمر: ما هم روز اول عید به دیدن بزرگان خانواده و خویشاوندان خود می‌رویم.

عثمان: خدا کند عید خوب و خوشی پیش رو داشته باشیم.

عمر: بلی، به همه مسلمانان جهان عید خوش آرزو می‌کنم.

عثمان: خدا نگهدار عمر جان به امید دیدار در روزهای عید!

عمر: خدا نگهدار!

لغت‌ها

شماره	لغت	معنا
۱	جشن	شادی و خوش حالی
۲	قُرْبَانی	حلال کردن حیوان در راه خدا
۳	عید	روز فرخنده و مبارک
۴	مراسم	آداب، رسوم
۵	ذوالحِجَّه	ماه یازدهم سال قمری
۶	عَرَفَه	روز نهم ذوالحِجَّه که حاجی‌ها در مکه توقف می‌کنند و بعضی مراسم حج را به جای می‌آورند.

در باره کارهایی که در سه روز عید انجام می‌دهید چند سطر در

کتابچه‌های خود بنویسید.

کابل

شاگردان متن درس را بخوانند، بنویسند و درباره شهر کابل معلومات حاصل

کنند.

پرسی‌ها

- ۱- آیا می‌دانید تصویر مربوط به کدام ولایت افغانستان است؟
- ۲- به نظر شما در شهر کابل کدام جاهای تاریخی وجود دارد؟
- ۳- آیا در مورد پیشینه تاریخی شهر کابل چیزی شنیده‌اید؟

کابل پایتخت افغانستان است. این شهر دارای آب و هوای معتدل می‌باشد. دریای کابل از بین شهر می‌گذرد. قدامت تاریخی شهر کابل به بیشتر از ۲۸۰۰ سال می‌رسد. جاهای تاریخی شهر کابل عبارت اند از: بالاحصار، دیوار کابل شاهان، منار آزادی، سپاهی گمنام، قصر دارالامان و غیره.

مکتب‌ها، شفاخانه‌ها، وزارت خانه‌ها، سفارت‌ها و فابریکه‌های
زیادی در شهر کابل وجود دارد.

کابل شخصیت‌های بزرگ، دانشمندان، شاعران، نویسندگان
و هنرمندان زیادی را در دامان خود پرورده است که آثار و کارکردهای
شان در غنای زبانی و ادبیات و فرهنگ ما نقش مهم دارد. نفوس
این شهر نسبت به تمام ولایت‌های کشور بیشتر است.

بخوان و بنویس

متن درس را خاموشانه بخوانید.

متن درس را به نوبت با آواز بلند بخوانید.

واژه‌های هم معنا را تشخیص نموده، مقابل هم روی تخته بنویسید.

پایتخت معتدل

قدامت بیشتر

زیادتر پیشینه

برابر مرکز

ضد کلمه‌های زیر را بنویسید.

«شب، روشن، پاک، زیاد»

بشنو و بگو

🌸 در باره شهر کابل چه می‌دانید بیان کنید.

🌸 در شهر کابل کدام جاهای تاریخی وجود دارد؟

🌸 **محاورة زیر را در صنف تمرین کنید:**

فرخنده: از حسنا پرسید، گاهی به کابل سفر کردی؟

حسنا: بلی

فرخنده: کابل چگونه شهر است؟

حسنا: کابل دارای آب و هوای معتدل می‌باشد و یک شهر تاریخی است.

فرخنده: جاهای تاریخی آن کدام است؟

حسنا: بالاحصار، دیوار کابل شاهان، منار آزادی، سپاهی گمنام، قصر دارالامان و غیره.

فرخنده: بسیار خوب، من می‌خواهم به کابل بروم و از جاهای تاریخی آن دیدن کنم.

حسنا: بلی باید بروی چون کابل پایتخت کشور ماست و یک شهر تاریخی می‌باشد.

لغت‌ها

شماره	لغت	معنا
۱	معتدل	برابر
۲	پیشینه	دیرینه، سابقه
۳	غنا	پرباری، بی نیازی
۴	قدامت	پیشینه، سابقه
۵	نفوس	اهالی، مردم، جمعیت
۶	آثار	یادگار ها، نوشته‌ها

متن درس را در کتابچه‌های خود بنویسید.

بزکشی

شاگردان متن درس را بخوانند، بنویسند و با بازی بزکشی آشنا شوند.

پرسش‌ها

۱. در تصویر چه می‌بینید؟
۲. کدام یک از شما به ورزش علاقه دارد؟
۳. در بارهٔ ورزش بزکشی چیزی می‌دانید؟ بیان کنید.

بزکشی از بازی‌های قدیمی کشورما بوده، در منطقه‌های

شمال رواج دارد.

این بازی طوری اجرا می‌شود که اسپ سواران در میدان بازی

جمع می شوند و بز را از دایره حلال بر می دارند. در همین وقت هر یکی از اسب سواران می خواهند بز را از دست اسب سواری که بز را از دایره حلال برداشته است بگیرند. هر کس که موفق به گرفتن بز شود و آن را تا دایره حلال برساند، برنده بازی گفته می شود. بازی بزکشی همه ساله در جشن نوروز و جشن استقلال و سایر روزهای خاص دایر می شود. مردم از داخل و خارج کشور به دیدن و تماشای آن به کابل می آیند. این بازی در بین مردم ما علاقه مندان زیاد دارد.

بخوان و بنویس

متن درس را با آواز بلند بخوانید.

کلمه های جدید را از متن درس بیرون نویس کرده، در کتابچه های خود بنویسید.

کدام جوهره از کلمه های زیر دارای یک معنا اند؟ آن ها را انتخاب کرده، روی تخته

بنویسید.

موفق تماشا

خارج بیرون

دیدن کامیاب

جمله زیر را در کتابچه های خود املا بنویسید.

بزکشی از بازی های قدیمی کشور ما می باشد.

بشنو و بگو

🌸 بزکشی چگونه بازی است؟

🌸 بزکشی بیشتر در کدام ولایت‌های افغانستان اجرا می‌شود؟

🌸 محاورهٔ زیر را در صنف دو دو نفر تمرین کنید.

سهراب از جمشید پرسید: در مورد بازی بزکشی چیزی می‌دانی؟

جمشید: بلی، برادرم چاپ انداز است.

سهراب: چاپ انداز یعنی چه؟

جمشید: کسی که بازی بزکشی را انجام می‌دهد به نام چاپ انداز یاد می‌شود.

سهراب: او چگونه این بازی را انجام می‌دهد؟

جمشید: او اسپ قوی و قشنگی دارد و توسط آن بازی بزکشی را انجام می‌دهد.

سهراب: من خوش دارم به تماشای بازی بزکشی بروم.

جمشید: هر وقت بازی بزکشی دایر شد من تو را به دیدن این بازی می‌برم.

سهراب: بسیار خوب، برایم خبر بده تا از خانواده ام اجازه گرفته، به دیدن بازی

برویم.

لغت‌ها

شماره	لغت	معنا
۱	بزکشی	یک نوع بازی ورزشی است
۲	دایره حلال	دایره بزکشی
۳	خارج	بیرون
۴	استقلال	آزادی
۵	تماشا	دیدن
۶	چاپ انداز	بازی کن بزکشی

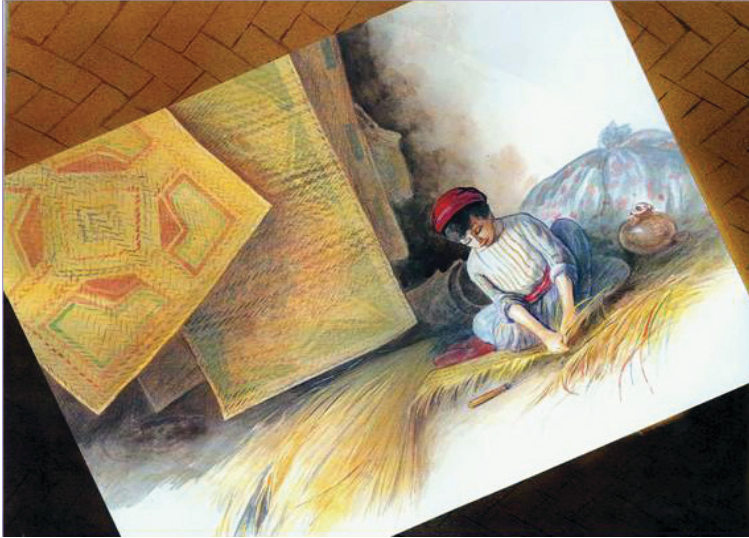

در منطقه شما کدام بازی‌ها بیشتر رواج دارد؟ یکی از آن‌ها را که به

آن علاقه دارید با طریق اجرای آن در کتابچه‌های تان بنویسید.

بوریا باف

شاگردان متن درس را بخوانند و بنویسند با صنایع دستی آشنایی حاصل کنند.

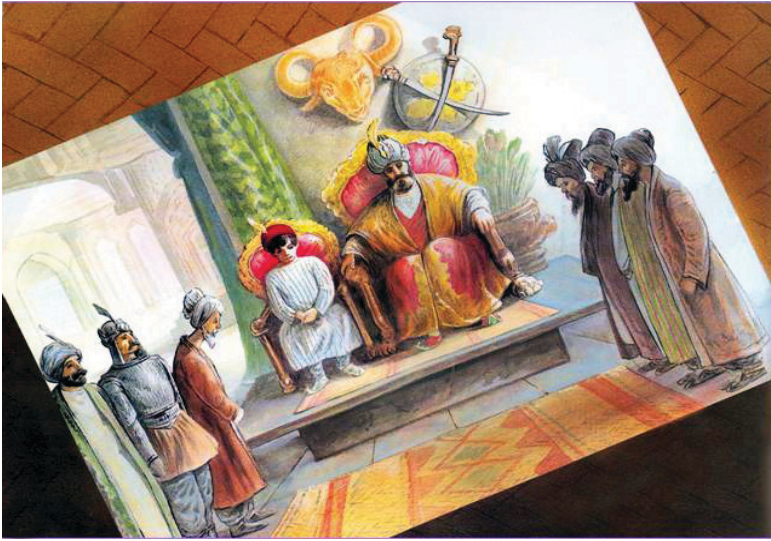

پرسش‌ها

۱. در رسم چه می‌بینید؟

عبدالله یک بوریا باف بود که از راه فروش بوریا نان شب و روز خود را پیدا می‌کرد. گرچه با سواد بود؛ اما باز هم علاقه داشت زیادتر وقت خود را به بوریا بافی بگذراند، روزی پادشاه از راه می‌گذشت و متوجه عبدالله شد، با دیدن او از گادی پایین شد و نزد عبدالله رفت.

پادشاه از این که وی از راه حلال نان پیدا می کرد، خوشش آمد؛ پادشاه پسر نداشت عبدالله را به فرزندی خود قبول کرده، با خود به قصر برد.

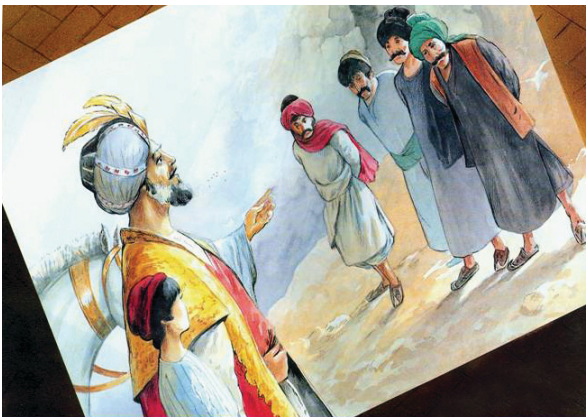
بعد از مدتی عبدالله از قصر ربوده شد، پادشاه از گم شدن پسر خوانده اش بسیار ناراحت و نگران شد. به سپاه خود وظیفه داد تا او را پیدا کنند.

روزی یکی از سپاهیان
پادشاه یک بوری را خرید که
در آن نام و آدرس عبدالله
نوشته شده بود. سپاهی
موضوع را به پادشاه گفت.
به این ترتیب پادشاه
دوباره او را پیدا کرد.

پادشاه می خواست به
دزدانی که عبدالله را برده
بودند جزا بدهد؛ اما او از
پادشاه خواست تا آنان را
بخشد، به پادشاه گفت:
این ها حالا دزد نیستند،
کسب بوریابافی را از من
یاد گرفته اند و بعد

از این می توانند از
راه حلال نان پیدا کنند.
پادشاه آن ها را به خاطر
این که به کسب روی
آورده بودند بخشید.

بخوان و بنویس

متن درس را خاموشانه بخوانید.

متن درس را به نوبت با آواز بلند بخوانید.

واژه‌های بوریا، سپاهی و پادشاه را در جمله‌های مناسب به کار برده، در کتابچه‌های خود بنویسید.

بشنو و بگو

کی بوریاباف بود؟

کی عبدالله را با خود برد؟

چرا عبدالله نزد پادشاه بر نگشت؟

عبدالله به پادشاه چه گفت؟

در گروه‌ها راجع به مفهوم قصه باهم بحث کنید.

لغت‌ها

شماره	لغت	معنا
۱	بوریا	یک نوع فرش که از نی بافته می‌شود
۲	کسب	پیشه، صنعت

از کلمه‌های شکر، شیر، بوریا و کسب جمله‌های مناسب بنویسید.

چیستان

شاگردان متن درس را بخوانند، بنویسند و با ادبیات عامیانه آشنا شوند.

پرسی‌ها

۱. تا حال نام چیستان را شنیده‌اید؟
۲. اگر کدام چیستان به خاطر دارید بگویید.

دیروز معلم دری به ما گفت: توجه کنید یک چیزی می‌پرسم پاسخش را پیدا کنید. ما همه منتظر بودیم. معلم ما گفت: آن چیست که در کابل یک، در پکتیا هفت، در نیمروز چهار و در مزار شریف هفت است؟ همه در فکر رفتیم که این چه قسم

پرسش است. هر قدر کوشیدیم پاسخ را پیدا نتوانستیم. معلم ما گفت: پاسخ تعداد نقطه‌هایی است که در این کلمه‌ها به کار رفته است. این نوع پرسش‌ها را چیستان می‌گویند. چیستان در بین مردم ما زیاد رواج دارد و جزء ادبیات عامیانه‌ما است. بعد چند چیستان دیگر گفت و هدایت داد تا ما پاسخ آن‌ها را پیدا کنیم مانند:

رفتم در راه یافتم گیاه، مغزش سفید پوستش سیاه؟
(۱۵؟۶۳)

اسپ عجیبی دیدم، شش پا و دو سم دارد. عجایبتر از آن بشنو،
میان پشت دم دارد.
(۱۶؟۱)

صندوقچهٔ فلفلی نه قفل دارد نه کلی؟
(۱۷؟۶۳)

قدش به قلم ماند و بویش به صنوبر.
شش نان فتیر دارد و یک کاسه مزعفر.
(۱۸؟۳۱)

بخوان و بنویس

متن درس را با آواز بلند بخوانید.

کلمه‌های «کابل، پکتیا، نیمروز و مزار شریف» را روی تخته به حروف تجزیه کنید و بگویید هر کدام دارای چند حرف می‌باشد.

دو دو کلمه‌یی بنویسید که هر کدام دارای دو، سه و چهار هجا باشد، به گونه نمونه:

آفت = تاب

دو چیستانی را که در متن درس آمده است، در کتابچه‌های خود املا بنویسید.

بشنو و بگو

چیستان‌ها مربوط به کدام بخش ادبیات است؟

چیستان‌ها را با هم تمرین کنید.

آیا از گفتن و شنیدن چیستان لذت می‌برید؟

محاورة زیر را دو، دو نفر تمرین کنید.

زبیر از عذیر پرسید: رفتم در راه، یافتم، گیاه، مغزش سفید، پوستش سیاه چیست؟

عذیر: فکر کنم، جلغوزه سیاه است.

زبیر: بلی، این چیستان را از کتاب دری آموخته‌ام.

عذیر: چیستان‌ها برای چه می‌گویند؟

زبیر: چیستان‌ها برای سرگرمی و پرورش قوه تفکر گفته می‌شود. این نوع چیستان و معما گویی در بین مردم ما زیاد رواج دارد. مردم در شب‌های طولانی زمستان بیشتر به چیستان، قصه و افسانه گفتن می‌پردازند؛ همین موضوعات بخش بزرگ ادبیات ما را ساخته است.

لغت‌ها

شماره	لغت	معنا
۱	سم	ناخن اسپ
۲	صنوبر	یگ نوع گل
۳	مزعفر	زعفران
۴	زعفران	یک نوع گل
۵	فتیر	نارسیده

چیستان‌ها را به خاطر سپرده، در کتابچه‌های خود بنویسید.

ترحم بر حیوان‌ها

شاگردان متن درس را بخوانند، بنویسند و ترحم بر حیوان‌ها را بیاموزند.

پرسش‌ها

۱. شما به کدام حیوان بیشتر علاقه دارید؟

۲. به نظر شما با حیوان‌ها چگونه باید رفتار کنیم؟

دیروز هنگامی که از مکتب به خانه می‌رفتم، در راه چند طفل را دیدم که با چوب و سنگ یک ماکیان چوپه دار را اذیت می‌کردند. ماکیان بیچاره از این سو به آن سو می‌پرید و نگران

چوپه‌هایش بود؛ طفل‌ها از این کار شان شادی می‌کردند. خواستم مانع شوم؛ اما فایده نداشت. ناگاه مردی از راه رسید و متوجه این کار طفل‌ها شد. مرد رو به آن‌ها کرده، گفت: دخترها و پسرهای خوب! شما می‌دانید که این حیوان مانند ما و شما، جان دارد؟ اگر آن را با سنگ و چوب بزنید درد احساس می‌کند؛ پس نباید با حیوان‌ها رفتار نادرست انجام دهیم، این موجودات برای ما نفع می‌رسانند، ما نیز باید با آن‌ها ترحم داشته باشیم. دخترها و بچه‌های خوب پرنده‌ها را از آشیانه‌شان جدا نمی‌سازند و حیوان‌های دیگر را که در نزدیکی آن‌ها زنده‌گی دارند اذیت نمی‌کنند. به موقع به آن‌ها آب و خوراک می‌دهند. اگر ما با این حیوان‌ها بد رفتاری کنیم خدای بزرگ بالای ما قهر می‌شود. طفل‌ها که از کار خود نادم بودند از مرد سپاس‌گزاری کرده، گفتند که بعد از این هیچ‌گاه باعث اذیت و آزار هیچ حیوانی نمی‌شوند.

بخوان و بنویس

متن درس را خاموشانه بخوانید و واژه‌هایی را که در آن حرف (پ و گ) به کار رفته است بیرون نویس کنید.

متن درس را به نوبت و با آواز بلند بخوانید.

واژه‌های زیر را در جمله‌های مناسب به کار برده روی تخته بنویسید.

«آشیانه، ماکیان، حیوان‌ها»

نام چند حیوان را در کتابچه‌های خود بنویسید.

مانند: پشک، ...

بشنو و بگو

کی ماکیان و چوپه‌هایش را آزار می داد و چرا؟

مرد به طفل‌ها چه گفت؟

طفل‌ها در پاسخ مرد چه گفتند؟

محاورة زیر را در صنف دو دو نفر تمرین کنید.

فریده: بهار جان! دیروز در راه چند طفل را دیدم که ماکیانی را اذیت می کردند.

بهار: آیا نمی دانستند که این کارشان نادرست است؟

فریده: آن‌ها از پر زدن ماکیان شادی می کردند.

بهار: بلی، من کوشش کردم مانع شوم فایده نداشت.

فریده: بعد چه شد؟

بهار: تا مردی از راه رسید و آن‌ها را متوجه ساخت.

فریده: آن مرد چه گفت؟

بهار: آن مرد گفت: دخترها و بچه‌های خوب پرنده‌گان و حیوان‌ها را اذیت نمی‌کنند؛

زیرا حیوان‌ها و پرنده‌گان به ما فایده می‌رسانند.

فریده: بلی! حیوان‌ها و پرنده‌گان نباید مورد اذیت قرار گیرند؛ زیرا خداوند عز وجله نیز

بالای ما قهر می‌شود.

بهار: بلی چنین است، آن طفل‌ها نیز از کار خود پشیمان شدند و از مرد سپاس‌گزاری

کردند و گفتند این کار را تکرار نمی‌کنند.

لغت‌ها

شماره	لغت	معنا
۱	مانع	بازدارنده، منع کننده
۲	اذیت	آزار
۳	محافظت	نگهداری

در مورد ترحم با حیوان‌ها چند جمله بنویسید.

ترانه

شاگردان درس را درست بخوانند، بنویسند و مفهوم درس را بدانند.

پرسش‌ها

۱. کی دوست دارد ترانه بخواند؟

۲. در تصویر زیر چه را می‌بینید؟

ما کودکان میهن	با هوش و با صفاییم
تا بنده تر ز نوریم	آینه‌ و فاییم
ما کودکان صلحیم	پروانه‌های توحید
خورشید روشن از ماست	خورشید صبح جاوید
گل‌های تازه و شاد	گل‌های شاد و خندان
باغ شگوفه‌هاییم	گل‌واژه‌های ایمان

علم و هنر ندارد

دیگر ثمر ندارد

تو صاحب جهانی

یارب تو می توانی

پاینده، دین بماند

این سرزمین بماند

سرور «رجایی»

هر کودکی که امروز

مثل درخت خشک است

یارب تو مهربانی

بر ما محبتی کن

کاری بکن خدایا

این باغ تازه باشد

بخوان و بنویس

ترانه را بعد از معلم گرامی تکرار کنید.

چند بیت ترانه را به نوبت با آواز بلند بخوانید.

چند بیت ترانه را روی تخته املا بنویسید.

واژه‌هایی را که حرف (گ) دارند از متن انتخاب کرده، روی تخته بنویسید.

بشنو و بگو

بیت‌های زیر چه مفهوم را افاده می‌کنند؟ بیان کنید.

هر کودکی که امروز علم و هنر ندارد

مثل درخت خشک است دیگر ثمر ندارد

🌸 پیام درس در مورد چیست؟ بیان کنید.

🌸 **محاورة زیر را در صنف تمرین کنید.**

پروین: امروز معلم ما گفت: وظیفه شما آموختن علم و هنر است.

شمیم: معلم صاحب خیلی نصیحت خوب کرده است!

پروین: من نمی‌دانم چطور با علم و با هنر شوم.

شمیم: درس خواندن و هنر آموختن کاری است که باید انسان برای به دست آوردن

آن زیاد تلاش و کوشش کند، زحمت بکشد و وقت خود را بیهوده مصرف نکند.

پروین: راست گفتم، باید از همین حالا برای هر کار یک تقسیم اوقات منظم بسازم.

شمیم: بلی دوست خوبم، همین بهترین راه برای رسیدن به این هدف است.

لغت‌ها

شماره	لغت	معنا
۱	تابنده	درخشان
۲	خورشید	آفتاب
۳	ثمر	حاصل
۴	پاینده	جاویدان، همیشه

ترانه را حفظ نموده، در کتابچه‌هایتان رونویس کنید.

اتحاد

شاگردان متن درس را بخوانند، بنویسند و اهمیت اتفاق و اتحاد را بدانند.

پرسی‌ها

۱. آیا می‌دانید اتحاد و اتفاق چه فایده دارد؟
۲. به نظر شما نفاق و بدبینی باعث چه میشود؟
۳. با اطرافیان خود چگونه باید رویه داشته باشیم؟

اتحاد و اتفاق در زنده‌گی خانواده‌گی و اجتماعی اهمیت زیاد دارد؛ دین اسلام نیز انسان‌ها را به اتحاد و همبسته‌گی امر نموده است.

ملتی که دچار نفاق و اختلاف‌های قومی، زبانی، مذهبی و منطقه‌یی باشد، با مشکلات و بدبختی‌های زیادی روبه‌رو می‌گردد. ما باید با همه قوم‌های ساکن در میهن خود؛ چون: تاجک، پشتون، هزاره، نورستانی، بلوچ، ازبک، ترکمن و غیره اتحاد و دوستی خود را حفظ کنیم و نگذاریم دشمنان افغانستان عزیز، در بین ما تفرقه بیندازند. رعایت اتحاد را باید از خانواده،

مکتب، محل کار و محیط زنده‌گی خود آغاز کنیم. با اطرافیان خود با عطوفت و مهربانی رفتار نماییم و هیچ‌گاه به آن‌ها ضرر نرسانیم.

ترانه

ما ازبکان هزاره گان پشتون و ترک و تاجکان
پروردهٔ این گلشنیم گلدستهٔ این بوستان
افغانستان، افغانستان

بخوان و بنویس

متن درس را خاموشانه بخوانید.

متن درس را به نوبت با آواز بلند بخوانید.

یک یک جمله در مورد اتحاد و اتفاق بنویسید و آن را با آواز بلند بخوانید.

یک یک بیت ترانه را به نوبت روی تخته املا بنویسید.

بشنو و بگو

اتحاد و اتفاق در زنده‌گی خانواده‌گی و اجتماعی چه اهمیت دارد؟

در گروه‌ها در بارهٔ پیام درس بحث کنید.

لغت‌ها

شماره	لغت	معنا	شماره	لغت	معنا
۱	اتحاد	وحدت، یکپارچه‌گی	۴	پرورده	پرورش یافته
۲	حفظ	نگهداری	۵	رغم	علیه، در مقابل
۳	اختلاف	بی‌اتفاقی			

ترانه را حفظ کرده، در کتابچه‌های خود بنویسید.

رسم ها و ترانه های مردمی

شاگردان متن درس را بخوانند، بنویسند و در باره ترانه های عامیانه معلومات

حاصل نمایند.

پرسی ها

۱. در رسم چه می بینید؟
۲. آیا تا حال سمنک خورده اید؟
۳. سمنک در کدام فصل سال پخته می شود؟

گفتن ضرب المثل، چیستان، معما، سرودن ترانه ها، گفتن افسانه ها و لطیفه ها، جزء ادبیات عامیانه یا مردمی کشور ما است. بعضی از این ترانه ها در مراسم خاص خوانده می شود. به گونه مثال: سمنک یک نوع نذر و غذای شیرین است که از جوانه گندم آماده می شود؛ این غذا در بین مردم دوستداران زیاد دارد. این غذا که در آغاز فصل بهار آماده می شود. بیشتر

در میلهٔ نوروز از این غذا تهیه می‌کنند و در جریان پختن سمنک بانوان در اطراف دیگ نشسته‌این ترانه را می‌خوانند.

سمنک در جوش ما کفچه زنیم دیگران در خواب ما دفچه زنیم
سمنک نذر بهار است میلهٔ شب زنده دار است

این خوشی سال یکبار است

سال دیگر یا نصیب

بی شکر شیرینی دارد خود به خود رنگینی دارد

طعم خوش چو فرنی دارد

سال دیگر یا نصیب

سمنک در جوش ما کفچه زنیم دیگران در خواب ما دفچه زنیم

بخوان و بنویس

متن درس را خاموشانه بخوانید.

متن درس را به نوبت با آواز بلند بخوانید.

نام رسم و رواج‌های قریهٔ تان را در کتابچه‌های خود بنویسید.

راجع به میلهٔ گل سرخ و گل نارنج چند جمله روی تخته بنویسید.

بشنو و بگو

سمنک چگونه غذایی است؟

در منطقه شما کدام میله‌ها وجود دارد؟

اگر کدام ترانه، ضرب‌المثل و یا چیستان یاد دارید بگویید.

چیستان، ضرب‌المثل و ترانه مربوط کدام بخش ادبیات است؟

محاورة زیر را در صنف تمرین کنید.

مینہ: منیژه جان! دیشب از خانۀ تان آواز دایره می آمد؟

مینہ: بلی، مینہ جان دیشب سمنک پخته کردیم.

مینہ: بسیار خوب میشود در مورد سمنک به من معلومات بدهی؟

مینہ: بلی، سمنک یک نوع غذا است.

مینہ: از چه آماده می شود؟

مینہ: سمنک از جوانۀ گندم آماده می شود و در دیگ روی آتش پخته می شود.

مینہ: چرا سمنک را می پزند؟

مینہ: مردم ما رواج دارند این غذا را در فصل بهار پخته کنند و به مناسبت آمد آمد

بهار میله ترتیب کنند.

مینہ: سمنک را تنها خود تان نوش جان می کنید؟

مینہ: نه، سمنک را به همسایه‌ها و خویشاوندان خود نیز می فرستیم.

لغت‌ها

شماره	لغت	معنا
۱	بانوان	خانم‌ها
۲	طعم	مزه
۳	کفچه	کفگیر، چمچه

ترانهٔ معارف

افغانستان ما جان و جهان ما

ای هست و بود ما ای تارو پود ما

اهل معارفیم، تعلیم کار ما

علمست شعار ما، بس افتخار ما

بد خواه ظلمتیم ضد جهالتیم

در کسب معرفت با عزم و همتیم

اهل معارفیم، تعلیم کار ما

علمست شعار ما، بس افتخار ما

ما کار می کنیم پیکار می کنیم

بار دیگر ترا گلزار می کنیم

اهل معارفیم، تعلیم کار ما

علمست شعار ما، بس افتخار ما

بدگر نظر کند باری به گلشنت

شرمنده دشمنت از آهین تننت

اهل معارفیم، تعلیم کار ما

علمست شعار ما، بس افتخار ما

حافظ ترا خدا ای مهد آریا

اینست روز و شب مارا همین دعا

اهل معارفیم، تعلیم کار ما

علمست شعار ما، بس افتخار ما